

**T.C.
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**YEREL YÖNETİMLERDE ÇALIŞAN PERSONELLERİN SPOR TİF
REKREASYONEL FAALİYETLERE KATILMAYA MOTİVE
EDEN UNSURLARIN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sertaç KOÇ

Enstitü Anabilim Dalı : REKREASYON

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Fehmi ÇALIK

Ekim 2020

T.C.
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**YEREL YÖNETİMLERDE ÇALIŞAN PERSONELLERİN SPORTİF
REKREASYONEL FAALİYETLERE KATILMAYA MOTİVE
EDEN UNSURLARIN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sertaç KOÇ

Enstitü Anabilim Dalı : REKREASYON

Bu tez 01/10/2020 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

JÜRİ	BAŞARI DURUMU
Jüri Başkanı: Prof. Dr. Çetin YAMAN	Başarılı
Üye: Doç. Dr. Çetin ÖZDİLEK	Başarılı
Üye: Doç. Dr. Fehmi ÇALIK	Başarılı

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

Sertaç KOÇ
01/10/2020

TEŞEKKÜR

Mesleki gelişimime büyük katkısı olan ve lisans eğitimimin boyunca bana her zaman yol gösteren Abant İzzet Baysal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretim Üyelerine, yüksek lisans eğitimim süresince bilgi ve tecrübesiyle bilimsel katkılarını ve manevi desteğini esirgemeyen Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Anabilim dalı Öğretim Üyelerine ve tez danışmanım Doç. Dr. Fehmi ÇALIK'a teşekkürü bir borç bilirim.

Gerek yüksek lisans ders döneminde gerekse tez yazdığım süreçte bana iyi niyetli yaklaşan ve destek olan Spor Bilimleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nevzat MİRZEOĞLU hocama ve Sağlık Bilimleri Fakültemiz Dekanı Prof. Dr. Yurdanur DİKMEN hocama ile değerli çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Bu günlere gelmemde hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan Sevgili Anne ve babama, yüksek lisans eğitimim boyunca sürekli olarak bana anlayış gösteren ve destek veren değerli eşim Öznur KOÇ 'a ve Aslan Oğlum Yiğit KOÇ'a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
İÇİNDEKİLER	ii
TABLolar LİSTESİ	iv
ÖZET	v
SUMMARY	vi
BÖLÜM 1.	
GİRİŞ	1
1.1. Amaç	2
1.2. Problem Cümlesi	2
1.2.1. Alt problemler	2
1.3. Hipotezler	3
1.4. Önem	4
1.5. Varsayımlar	4
1.6. Sınırlılıklar.....	4
BÖLÜM 2.	
ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR ...	5
2.1. Yönetim Kavramı ve Fonksiyonları	5
2.1.1. Yerel yönetim kavramı	7
2.1.2. Yerel yönetimlerin görev ve organları.....	8
2.1.2.1. İl özel idaresi görevleri ve organları	8
2.1.2.2. Köy yönetimi görevleri ve organları	10
2.1.2.3. Belediyenin görevleri ve organları.....	11
2.1.3. Yerel yönetimlerin spora yönelik rekreasyon ile ilgili görevleri ve yasal düzenlemeler ile ilgili görevleri.....	14
2.1.3.1. Sakarya büyükşehir belediyesinin rekreatif ve sportif faaliyetleri.....	17
2.2. Rekreasyon Kavramı	19
2.2.1. Rekreasyonun tarihsel gelişimi	21
2.2.2. Rekreasyona ihtiyaç duyulma nedenleri	22
2.2.3. Rekreasyon faaliyetlerinin sınıflandırılması.....	24
2.2.3.1. Mekânsal açıdan rekreasyon faaliyetleri.....	24
2.2.3.2. Etkinliklere katılma şekline göre rekreasyon faaliyetleri.....	25
2.2.3.3. Yerel sınıflamaya göre rekreasyon faaliyetleri	25
2.2.3.4. Katılımcıların sayısına göre rekreasyon faaliyetleri	26
2.2.3.5. Fonksiyonel açıdan rekreasyon faaliyetleri.....	26

2.2.4. Rekreasyon ve spor ilişkisi	27
2.2.5. Sportif rekreasyon faaliyetlerinin yararları.....	28
2.2.6. Motivasyon kavramı ve türleri.....	29
2.2.7. Rekreasyon etkinliklerine katılım ve motivasyon ilişkisi.....	30
2.9. İlgili Araştırmalar	45
BÖLÜM 3.	
MATERYAL VE YÖNTEM.....	51
3.1. Araştırmanın Modeli	51
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	51
3.3. Veri Toplama Araçları.....	52
3.3.1. Kişisel bilgi formu	52
3.3.2. Rekreasyonel egzersiz motivasyon ölçeği	52
3.4. Verilerin Toplanması.....	53
3.5. Verilerin Analizi.....	53
BÖLÜM 4.	
ARAŞTIRMA BULGULARI.....	54
BÖLÜM 5.	
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	62
5.1. Tartışma.....	62
5.2. Sonuç	69
5.3. Öneriler.....	70
KAYNAKLAR	71
EKLER.....	79
ÖZGEÇMİŞ.....	82

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Araştırma grubunun cinsiyete göre dağılımları.....	51
Tablo 3.2. Ölçme aracına ilişkin güvenilirlik değerleri.....	52
Tablo 4.1. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının cinsiyete göre karşılaştırma sonuçları.....	54
Tablo 4.2. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırma sonuçları.....	54
Tablo 4.3. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının eğitim durumlarına göre karşılaştırma sonuçları.....	55
Tablo 4.4. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının çalışma süresine göre karşılaştırma sonuçları.....	56
Tablo 4.5. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının aylık gelir durumlarına göre karşılaştırma sonuçları.....	56
Tablo 4.6. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının medeni duruma göre karşılaştırma sonuçları.....	57
Tablo 4.7. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının kurumdaki görev duruma göre karşılaştırma sonuçları.....	58
Tablo 4.8. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının spor türüne göre karşılaştırma sonuçları.....	58
Tablo 4.9. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılım sıklıklarına göre karşılaştırma sonuçları.....	59
Tablo 4.10. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılma sürelerine göre karşılaştırma sonuçları.....	60
Tablo 4.11. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının lisanslı spor yapma durumlarına göre karşılaştırma sonuçları.....	61

YEREL YÖNETİMLERDE ÇALIŞAN PERSONELLERİ SPORTİF REKREASYONEL FAALİYETLERE KATILMAYA MOTİVE EDEN UNSURLARIN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu çalışma; Sakarya büyükşehir belediyesinde çalışan personellerinin sportif rekreasyonel faaliyetlere katılmaya motive eden unsurların incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışma tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın evrenini Sakarya büyükşehir belediyesi çalışanları örneklemini ise bu çalışanlar içerisinde kolayda örnekleme yöntemiyle seçilen 151'i erkek; 51'i kadın toplam 202 belediye çalışanı oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu" ve Rogers ve Morris tarafından (2003) tarafından geliştirilen Gürbüz, Aşçı ve Çelebi tarafından (2006) Türkçe'ye uyarlanan "Rekreasyonel Egzersiz Motivasyon Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler normal dağılım gösterdiği için bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi ile analiz edilmiştir.

Çalışma bulguları incelendiğinde; katılımcıların rekreasyonel egzersiz motivasyon puanlarının eğitim durumu, kurumdaki görev durumu, spor türü, rekreasyonel faaliyetlere katılım sıklıklarına göre anlamlı farklılıklar gösterdiği ($p<.05$) buna karşın cinsiyet, yaş, çalışma süresi, aylık gelir durumu, medeni durum, rekreasyonel faaliyetlere katılma süresi ve lisanslı spor yapma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p<.05$).

Sonuç olarak; Sakarya büyükşehir belediyesi çalışanlarının rekreasyonel egzersiz motivasyonlarının bazı demografik değişkenlere göre farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sportif rekreasyon, Yerel yönetim, Sakarya büyükşehir belediyesi

ANALYSIS OF THE ELEMENTS THAT MOTIVATE PERSONNEL WORKING IN LOCAL GOVERNMENTS TO PARTICIPATE IN SPORTIVE RECREATIONAL ACTIVITIES

SUMMARY

This work; It was conducted in order to examine the factors motivating the personnel working in Sakarya metropolitan municipality to participate in sports and recreational activities. The study was carried out using the scanning model.

The population of the study is the sample of Sakarya metropolitan municipality employees and 151 of these employees were selected by the easy sampling method; A total of 202 municipal employees were composed of 51 women. "Personal Information Form" and "Recreational Exercise Motivation Scale" developed by Rogers and Morris (2003) and adapted into Turkish by Gürbüz, Aşçı and Çelebi (2006) were used as data collection tools. As the data showed normal distribution, independent groups were analyzed by t-test and one-way analysis of variance.

When the study findings are examined; The recreational exercise motivation scores of the participants differ significantly according to their educational status, job status at the institution, type of sport, and frequency of participation in recreational activities ($p < .05$), however, gender, age, working time, monthly income, marital status, duration of participation in recreational activities and It was determined that there was no significant difference according to licensed sports activities ($p < .05$).

As a result; It has been concluded that the recreational exercise motivation of Sakarya metropolitan municipality employees differs according to some demographic variables.

Keywords: Sports recreation, Local government, Sakarya metropolitan municipality

BÖLÜM 1.GİRİŞ

Bireyler iş hayatı haricindeki zamanlarda dinlenmekten ve sevdikleri kişilerle birlikte olmaktan keyif alırlar. Dolayısıyla çalışma yaşamının haricinde kalan zaman bireyler için son derece önemlidir. Özellikle büyük kentlerde yaşayan bireylerin kalabalık kent yaşamından kaçmak istemeleri bireylerin rekreasyon faaliyetlerine yönelmelerine zemin hazırlamıştır (Kuş ve diğerleri, 2011, s. 63). Bireylerin gündelik hayatta yerine getirmek durumunda oldukları çalışmalar haricinde geriye kalan zamanlar olarak ifade edilen serbest zaman ve bu süreçlerde bireylerin ruhsal ve fiziksel olarak doyuma ulaşabilmek adına gönüllü olarak katılım sağladığı faaliyetler ise rekreatif faaliyetler olarak nitelendirilmektedir (Tez ve diğerleri, 2014, s. 511). Diğer bir ifadeyle rekreasyon bireylerin bir ya da birkaç ihtiyacını karşılayabildikleri, kendi özgür iradeleriyle seçtikleri ve gönüllü olarak katıldıkları, kendileri için cazip olan ve sonunda doyum sağladıkları etkinlikler” şeklinde tanımlanmaktadır (Gökçe, 2020, s. 9). Yapılan tanımlardan da anlaşılacağı gibi rekreasyon etkinlikleri insanların serbest zamanlarını değerlendirmek için yöneldikleri aktiviteler arasında yer almaktadır (Ercan ve Civelek, 2020, s. 653).

Yaşadığımız dönemde teknoloji alanında yaşanan gelişmeler ve küreselleşmeyle beraber pek çok değişim meydana gelmektedir. Bu durum, yerel yönetimlerin de bu gelişim ve değişimlere uyum sağlaması zorunluluğunu doğurmuştur. Bununla beraber dünyada bir yandan küreselleşme yaşanırken, bir taraftan da yerelleşme süreci hızlanmıştır (Ökmen, 2003, s. 135). Bu kapsamda yerel yönetimler taşra teşkilatının önemli bir parçasını olmakla beraber, yerel yönetimler kapsamında özellikle belediyelerin topluma pek çok kamu hizmetini sunduğu bilinmektedir. Bir başka deyişle yerel yönetimler devletin taşra bölgelere hizmet ulaştırmada aracılık eden en dikkat çeken faktörlerin başında yer almaktadır. Yerel yönetimler bünyesinde belediyeler halkın pek çok gereksinimine yanıt vermekle yükümlüdürler. Belediyelerin halka ilişkin sağladıkları olanaklardan birisi de spor ve oyun alanlarının oluşturulması ve spora katılımın arttırılması adına faaliyetlerde

bulunmalarıdır. Ancak belediyeler mevcut bu işlevi gerçekleştirirken pek çok faktörü de dikkate almalıdırlar. Belediyelerin spor alanlarının hazırlanması ve halka spor hizmeti ulaştırılması konusunda üzerinde durulması gereken en dikkat çeken konuların başında toplumun talep ve gereksinimlerinin tespit edilmesi gelmektedir (Ekinci, 2012, s. 53). Bu noktada literatürde yerel yönetimlerin spora yönelik yetki ve sorumluluklarının, bunun yanında yerel yönetimlerin spora katkılarının ele alındığı birçok çalışma yapıldığı görülmektedir. Buna karşılık yerel yönetim çalışanlarının rekreasyon etkinliklerine katılımlarını etkileyen psikolojik unsurların ele alındığı çalışmaların sınırlı olduğu göze çarpmaktadır. Bu nedenle yapılan bu çalışmada yerel yönetim çalışanlarının rekreatif etkinliklere katılım motivasyonları ile ilişkili faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

1.1. Amaç

Bu araştırmanın amacı; Sakarya büyükşehir belediyesinde çalışan personellerinin sportif rekreasyonel faaliyetlere katılmaya motive eden unsurların incelenmesidir.

1.2. Problem Cümlesi

Sakarya büyükşehir belediyesinde çalışan personelleri sportif rekreasyonel faaliyetlere katılmaya motive eden unsurlar nelerdir?

1.2.1. Alt problemler

1. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
2. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları yaşa göre farklılık göstermekte midir?
3. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?
4. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları çalışma süresine göre farklılık göstermekte midir?
5. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları aylık gelir durumlarına göre farklılık göstermekte midir?

6. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları medeni durumuna göre farklılık göstermekte midir?
7. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları kurumdaki görev durumuna göre farklılık göstermekte midir?
8. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları spor türüne göre farklılık göstermekte midir?
9. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları rekreasyonel faaliyetlere katılım sıklıklarına göre farklılık göstermekte midir?
10. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları rekreasyonel faaliyetlere katılma sürelerine göre farklılık göstermekte midir?
11. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları lisanslı spor yapma durumlarına göre farklılık göstermekte midir?

1.3. Hipotezler

1. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları cinsiyete göre farklılık göstermektedir.
2. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları yaşa göre farklılık göstermektedir.
3. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir.
4. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları çalışma süresine göre farklılık göstermektedir.
5. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları aylık gelir durumlarına göre farklılık göstermektedir.
6. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları medeni durumuna göre farklılık göstermektedir.
7. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları kurumdaki görev durumuna göre farklılık göstermektedir.
8. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları spor türüne göre farklılık göstermektedir.
9. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları rekreasyonel faaliyetlere katılım sıklıklarına göre farklılık göstermektedir.

10. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları rekreasyonel faaliyetlere katılma sürelerine göre farklılık göstermektedir.
11. Katılımcıların egzersiz motivasyonu puanları lisanslı spor yapma durumlarına göre farklılık göstermektedir.

1.4. Önem

Teknolojik gelişmelerle beraber günümüzde kaçınılmaz bir durum olarak ortaya çıkan fizyolojik ve psikolojik sorunlarla baş etmede ve organizmayı sağlıklı ve dinç tutmada serbest zamanda katılan rekreasyonel egzersizlerin önemli bir yeri vardır. Şehirlerdeki halka hizmet götürmede önemli roller üstlenen belediye çalışanlarının serbest zaman etkinliklerine ne derecede katılım gösterdiği ve katılımlarını motive eden unsurların neler olduğu merak konusu olmuştur. Yapılan bu çalışmada Sakarya Büyükşehir Belediyesi ve diğer belediyelerde, çalışanlarının sportif rekreasyonel faaliyetlere katılımını motive eden unsurları tespit etmek, sportif rekreasyonel faaliyetlere katılımı ilgili olumsuz değerlendirilen konuların belirlenerek çözüm yolları üretilmesi konusunda literatüre önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. Varsayımlar

- Araştırmaya katılan katılımcıların ölçme araçlarına içtenlikle cevap verdikleri,
- Araştırmaya katılan katılımcıların araştırmaya gönüllü katılım gösterdikleri varsayılmıştır.
- Seçilen örneklem grubunun araştırmanın evreninin temsil eder nitelikte olduğu varsayılmıştır.
- Araştırmaya katılan Sakarya Büyükşehir Belediyesi personellerinin çalışmanın önem ve ciddiyetini anlayarak buna göre davrandıkları varsayılmıştır.
- Araştırmaya katılan Sakarya Büyükşehir Belediyesi personellerinin yapılan açıklamalara uydukları varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

- Araştırma kullanılan istatistikler teknikler ve Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nde çalışan personellerin görüşleri ile sınırlıdır.

BÖLÜM 2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Yönetim Kavramı ve Fonksiyonları

Literatürde yönetim kavramı üzerine birçok farklı tanım yapıldığı görülmektedir. Özalp'e (2012, s. 3) göre yönetim "Birtakım işlerin gerçekleştirilmesi adına ihtiyaç duyulan işler bütünüdür" şeklinde açıklanmaktadır. Yöneticilerin başarılarının arkasında her daim bir arada çalıştıkları bir grup insan vardır. Genellikle yönetim, yöneticilerin gerçekleştirdiği iş olarak da açıklanmaktadır ancak söz konusu tanım bu terimi ifade etmede yeterli olmamaktadır. Yöneticiler çoğunlukla yönetim süreçleri kapsamında para ve diğer örgüt kaynaklarının idaresiyle meşgul olmaktadır. Şahin'e (2004, s. 524) göre yönetim; ihtiyaç, hedef, ihtiras, tutku ve beklentileri birbirinden ayrı olan kişilere iş yaptırma sanatı şeklinde açıklanmıştır. Bu tanımdan hareketle yönetimin esas işlevlerinin başında örgütü meydana getiren kişilerin örgüt hedeflerini gerçekleştirmelerinin sağlanması gelmektedir. Satıcı'ya (1998, s. 3) göre yönetim; bir veya daha çok hedefe ulaşmak adına kişi veya grupların iş birliğini sağlamak, onları eşgüdümleyerek onları hedefe yönlendirme gayretidir. Dolayısıyla yönetimin öncelikli unsurları, belirli bir amaç ve buna uygun hedefin belirlenmesi, birçok bireyin bir araya gelmesi, bu kişiler arasında ortak hedef ve amaçlar paralelinde işbirliği ve işbölümünün sağlanması, bu yöntemler ortak faaliyet sergilenmesidir. Akdur'a (2003, s. 9) göre yönetim; belirlenen bir ya da birden çok amaca varmak için, sürdürülecek olan faaliyetleri planlama ve söz konusu planları hayata geçirme sanatı olarak açıklanmaktadır. Yönetimde belirlenen hedeflere ulaşabilmek adına ihtiyaç duyulan gereksinimlerle kurumun kaynakları en verimli ve en uygun şekilde bir araya getirilmektedir. Bu bağlamda yönetim; belirli hedefleri olan, belli bir plana dayalı faaliyetler bütünüdür.

Yapılan tanımlarda da görüldüğü gibi yönetim, sınırları net olarak çizilemeyen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Yönetim kavramı asırlardır tanımı

gerçekleştirilmiş ve farklı şekillerde aktarılmış bir sosyal bilimdir. Kavram olarak yönetimi bir bilim, bir sanat ve bir süreç olarak değerlendiren pek çok yaklaşım vardır. Her bir yaklaşımın altında birey ve bireye hizmet sunan farklı madde ve finansal kaynaklar bulunmaktadır. Ekonomistlerin yaptığı tanımlarda finansal boyut, sağlıkçıların yapmış olduğu tanımlarda insani boyut, üreticilerin geliştirdiği tanımlarda verimlilik boyutu veya politikacıların yer verdiği tanımlarda kurumsal boyuta dikkat çekilmiştir (Ekmekçi, 2013, s. 13).

Yönetimin bazı fonksiyonları bulunmaktadır. Literatürde yer alan çalışmalarda yönetimin temel fonksiyonları planlama, örgütleme, yöneltme, koordinasyon ve kontrol olmak üzere beş grupta ele alınmaktadır (Basım ve Şeşen, 2009, s. 34). İşletmeler beş ana yönetim işlevinin gerçekleştirilmesi ile idare edilmektedirler (Turan ve Memiş, 2007, s. 3). Yönetimin söz konusu fonksiyonları aşağıda başlıklar halinde açıklanmıştır.

Planlama: Planlama, geleceği günümüze yakınlaştırma gayreti olarak nitelendirilmektedir. Plansız şekilde bir bireyin ya da kuruluşun, başarılı olması ya da amacına varması, tesadüfler haricinde hemen hemen olanaksızdır. Planlamada “kim, hangi amaçla, nasıl, nerede, ne yapacak” gibi sorulara yanıt aranır ve böylelikle gerçekleştirilecek işler bir sıraya konularak, geleceğe ilişkin bazı amaç ve fikirler ifade edilir (Basım ve Şeşen, 2009, s. 36). Herhangi bir örgütün belirlenen amaçlara ulaşması için yönetimin ilk fonksiyonu olan planlamanın iyi bir biçimde yapılması gerekmektedir (Paksoy, 2013, s. 107).

Örgütleme: örgütleme, planlama sürecinde planlanan çalışmaların pratiğe aktarılmasına ilişkin bir adım olarak dikkati çekmektedir. Örgütleme aşamasında, yapılacak faaliyetler, bunları gerçekleştirecek bireyler ve faydalanılacak materyaller sistematik açıdan belirlenmektedir (Basım ve Şeşen, 2009, s. 44; Paksoy, 2013, s. 120).

Yöneltme: Yönetimde, örgütleme ve planlama fonksiyonlarından sonra gelen yöneltme fonksiyonu adından da anlaşılacağı üzere kurum personellerini hedefler doğrultusunda eyleme geçirmektir (Yenisu ve diğerleri, 2019, s. 519). Yönetim alanında yöneltme yerine birtakım kaynaklarda, emir-komuta, uygulama, yürütme ya da yönetme işlevi kavramları da kullanılmaktadır. Ancak bu işlev nasıl nitelendirilirse nitelendirilsin, asıl olan konu, bu süreçte kurumun tüm birimlerinin hedefler doğrultusunda harekete geçirilmesidir (Basım ve Şeşen, 2009, s. 49). Yöneltme fonksiyonunun başarıya

ulaşması için örgütte yer alan bireylerin kendilerine verilen emirleri iyi bir biçimde yerine getirmeleri, örgütsel bağlılıklarının ve örgüt içi uyumlarının yüksek düzeyde olması gerekmektedir (Paksoy, 2013, s. 132).

Koordinasyon: Kurum yapısı hazırlanıp her birimin sorumlulukları tespit edildikten sonra, ortaya bu birimlerin stratejik amaçlara varmak adına nasıl işbirliğinde bulunacakları ve aralarında birbirleriyle uyumlu tutumları nasıl gerçekleştirecekleri problemi doğmaktadır. İşte bu problemi merkeze alan yönetim işlevi koordinasyon (eşgüdüm) olmaktadır. Koordinasyon, kurum bünyesindeki tüm çalışmaları kolaylaştırarak, kurumun başarılıyı yakalamasına yardımcı olacak şekilde bu çalışmaların uyumlaştırılmasını sağlamaktır (Basım ve Şeşen, 2009, s. 62). Koordinasyon fonksiyonunun sağlıklı bir biçimde yerine getirilmesi için çalışanlar arasında uyum ve etkili iletişim olması gerekmektedir (Paksoy, 2013, s. 144).

Kontrol: Kontrol en basit ifadeyle, herhangi bir şeyin planlandığı haliyle devam edip etmediğinin, şayet plândan kopma yaşanmışsa bunun sebebi ve nasıl meydana geldiğinin analiz edilip incelenmesidir. Bu fonksiyon yönetim fonksiyonlarının son halkasını oluşturmaktadır. Kontrol işlevi, yöneticinin devamlılık teşkil eden esas yükümlülüklerindedir. Yöneticinin yetki alanındaki bütün işlemlerin, yönetim tarafından doğrudan veya astları aracılığıyla her an takip ve kontrolü gerekmektedir. Bu faaliyetin aksaması durumunda, gelişen bir hata, aksama veya unutulmuş bir konu zamanında belirlenemeyecek ve yaşanacak kayıp oranı artacaktır (Basım ve Şeşen, 2009, s. 63; Paksoy, 2013, s. 147).

2.1.1. Yerel yönetim kavramı

Dünya genelinde kurumsal alanda rekabetin öneminin her geçen gün artması yönetim kavramıyla ilgili yoğunlaşmayı arttırmıştır. Özellikle kurumsal yönetim kavramı sıkça üzerinde yoğunlaşılacak bir terim haline almıştır. Kurumsal olarak yönetimlerin sağlıklı bir şekilde işlevlerini yerine getirmesi ve yönetim esaslarının düzgün uygulanması kurumlara pek çok üstünlük sunmaktadır. Ekonomik bir kaygı taşıyan ya da taşımanın bir kurum veya kuruluşun finansal kaynaklarında, teknolojik faktörlerden ya da insan faktöründen en iyi şekilde faydalanabilmesi kavramsal açıdan yönetimi ifade etmede

yeterli olmamaktadır. Endüstri devrimi itibari ile yönetim kavramı karmaşık bir yapıya kavuşmuştur (Sönmez ve Toksoy, 2011, ss. 51-53).

Yerel yönetimleri diğer resmi kuruluşlardan farklı kılan bir takım nitelikleri mevcuttur. Bunlar arasında öncelikli olarak diğer resmi kurumlarla karşılaştırıldığında yerel yönetimlerin toplumla daha iç içe olmaları gelmektedir. Dünyanın pek çok bölgesinde yerel yönetimler toplumla iç içeyken aynı zamanda onlarla sürekli etkileşim içindedirler. Dolayısıyla yerel yönetimlerle halk arasında yakın bir ilişki bulunduğu ifade edilmektedir. Toplum yerel yönetimlerden hizmet beklerken, yerel yönetimin tepesinde yer alan yönetici ve idarecilerle de etkileşim sağlayabilmektedir. Oysaki pek çok resmi kurumda halkın üst düzey yetkililerle yakın ilişki kurmaları olanaksızdır. Bu bakımdan değerlendirildiğinde yerel yönetimlerin halkla iç içe bir yönetim modeline hakim oldukları ifade edilebilir (Yaman, 2010, s. 25). Tarihsel süreç bağlamında yerel yönetimler, kamu yönetimi kapsamında gerçekleştirilen yeniden yapılanma faaliyetlerinde her zaman değişimin konusu olmuş, yerel yönetimlere dair gerçekleştirilen tüm reformlar merkezi yönetimi de güçlendirmiştir. Bunun asıl nedeni, yerel yönetim reformlarının önemli oranda merkezi yönetim ve buna bağlı kurumlar tarafından planlanmış olmasıdır (Azaklı ve Tek, 2016, s. 234).

2.1.2. Yerel yönetimlerin görev ve organları

Yerel yönetimler ülkemizde anayasa kapsamında “Belediye, köy veya kent toplumunun mevcut ortak gereksinimlerini gidermek için yetki, görev ve kuruluşları kanun kapsamında belirlenmiş, karar mekanizmaları olan, seçmen kitesince seçimle oluşturulan kamu tüzel kişileridir” şeklinde ifade edilmiştir (Sezen, 2007, s. 14). Söz konusu yerel yönetimlerin karar alma organları ve hizmet verme sürecinde bazı görevleri bulunmaktadır. Yerel yönetimlerin temel görevleri ve organları aşağıda başlıklar halinde açıklanmıştır.

2.1.2.1. İl özel idaresi görevleri ve organları

Osmanlı dönemine kadar uzayan bir geçmişe sahip olan il özel idarelerinin kuruluşu 1864 yılında hazırlanan Vilayet Nizamnamesi il özel idarelerinin ilk teşkilat yapılanmasını meydana getirmektedir. 1913 yılında yürürlüğe giren İdare-i Umumiye-i

Vilayet Kanun-u Muvakkati'ye ile il özel idareleri tüzel kişilik kazanmıştır. Söz konusu kanun çerçevesinde il özel idarelerinin fonksiyonları genişletilmiştir. Hatta savunma, dış güvenlik ve adalet alanları haricinde bütün konularla ilgili il özel idareleri yetkilendirilmiştir. Ancak ihtiyaç duyulan bütçe ayrılamadığından il özel idarelerinin pek çok sorumluluğunu zaman içinde merkezi idareler almıştır. 1987 yılında yürürlüğe giren İl Özel İdaresi Kanunu, 1913 yılında yayınlanan bu kanunun yerini almıştır, 2005 yılında ise 5302 sayılı İl Özel İdaresi kanunu çıkartılmıştır. Bu kanunla beraber il özel idarelerinin teşkilat ve yapılanması açıklanmış, çalışan ve yetkilendirme yapısı tekrar düzenlenmiştir (Erdem, 2011, s. 79). Bir ilde il özel idare olması için yerleşim biriminin il statüsünde olma mecburiyeti bulunmaktadır. Bir yerleşim birimi il statüsünden çıktığında bu yerleşim biriminde yer alan il özel idaresinin de tüzel kişiliği sonlanmaktadır. Bununla beraber her ilde bulunan il özel idaresinin yetki ve görevleri bağlı oldukları kentin coğrafi kapsamıyla sınırlıdır. Bu kurumlar yalnızca il merkezlerinde değil, bununla beraber il sınırları dışında yer alan kırsal kesimlere de hizmet sağlamaktadır (Çukurçayır, 2013, s. 266). İl özel idareleri il genel meclisi, il encümeni ve il valisinden meydana gelmektedir (URL-1).

İl özel idarelerine yerel ortak olması şartıyla sunulan diğer yetki ve görevleri şöyle ifade etmek olanaklıdır;

- Valinin sağladığı koordine ile belediyelerle birlikte il çevre düzenlemesini sağlamak,
- Yasalar çerçevesinde kendisine sunulan her çeşit etkinliği gerçekleştirebilmek için gerekli adımları atmak, gerçek ve tüzel kişilere yasalarla belirlenen ruhsat ve izinleri vermek, denetlemek,
- İl özel idarelerine verilen yasalar kapsamında yasaklar getirmek, mevzuat çıkarmak, emir vermek, çıkardığı mevzuat ve yasakları uygulamak, yasal sınırlar bağlamında belirlenen cezaları uygulamak,
- Verilen görevler kapsamında hizmetlerin sürdürülmesi için taşınır ve taşınmaz malları takas etmek, kiralamak, kiralamak, ürünleri satmak ve bu mallar üzerinde aynı hak tahsis etmek,
- Borç almak ya da bağış kabul etmek,

- İl özel idaresi kanunu uyarınca bu kuruluşa ilişkin harç, vergi ve resimlerin tahsil ve tahakkukunu gerçekleştirmek,
- Belediye kapsamı dışında yer alan gayri sıhhi kurumlara kamuoyuna açık eğlence ve dinlenme yerlerine ruhsat vermek, bu kurumları denetlemek,
- Verilen hizmetlerle ilgili toplumun düşüncelerini tespit etmek için çalışmalar ve kamuoyu yoklamaları yapmak (Çukurçayır, 2013, s. 268; URL-1).

2.1.2.2. Köy yönetimi görevleri ve organları

Sakinlerinin mahalli müşterek nitelikli gereksinimlerini gidermek adına oluşturulan, karar mekanizması seçmenler tarafından belirlenen, kamu tüzel kişiliğine sahip mera, yaylak, otlak, sağlık birimi, kültür ve spor merkezi, okul, ibadethane gibi kamuya ait malları olan bahçe, bağ ve diğer tarım arazileri ile beraber bireylerin dağınık ve toplu halde yaşamlarını sürdürdükleri yerleşim birimleridir. Tarihsel süreç bağlamında köy nüfusu kendini geçindirebilecek, ulusal ve uluslararası piyasalar adına üretim sağlayabilecek seviyeye ulaşamamıştır (Eldem, 2015, ss. 40-45). Bu nedenle köy yönetimleri kurulmuştur. Köy Yasası'na göre nüfusu 2000'inden az olan yerleşim birimleri köy olarak nitelendirilmektedir. Köy tanımıyla ilgili söz konusu bilgi Köy Yasası'nın birinci maddesi kapsamında ifade edilmiştir. Yine Köy Yasası'nın ikinci maddesi çerçevesinde köyle ilgili bir bakış tanıma daha yer verilmiştir. Buna göre köyler "Baltalık, yaylak, otlak, mektep, cami gibi ortak malları olan dağınık ya da toplu hanelerde yaşayan kişiler tarla, bağ ve bahçeleri ile birlikte bir köyü oluşturur" şeklinde açıklanmıştır. Köy yönetimleri, mevcut sorumluluklarını gerçekleştirebilmelerinde köyün nüfus oranı ve gelirlerine bağlıdır. Köyler dışarıya göçlerin oldukça yoğun yaşandığı yerleşim birimleri olduğundan köylerde şehir yaşamına kıyasla daha ilkel bir hayat tarzı yaşandığı bilinmektedir. Günümüzde köy yönetimi organları köy derneği, ihtiyar meclisi ve köy muhtarıdır. Köy yönetimlerinin mevcut yükümlülükleri zaruri ve talebe bağlı görevler şeklinde ikiye ayrılmaktadır (Çukurçayır, 2013, s. 301; URL-1). Bu görevler aşağıdaki gibi ifade edilmektedir;

Zorunlu görevler

- Köyün gereksinimi olan içme suyunun sağlanması,

- Evlere tuvalet yaptırılması,
- Evlerin yer aldığı bölgenin temiz tutulması,
- Köy bünyesinde hayvan hastalıklarına ilişkin tedbirler alınması,
- Çiftçilerin ürünlerinin korunması için ihtiyaç duyulan önlemlerin alınması,
- Köy içerisinde ortaya çıkan zararlı böceklerle mücadele edilmesi,
- Okul, yol, mescit ve köy odası yaptırması.

İsteğe bağlı görevler

- Evler ile ahırları ayırmak,
- Konutların boya-badana yapılmasını sağlamak,
- Mezraların korunmasını sağlamak,
- Köyün ihtiyacı olan zanaatkarları yetiştirmek (Erbay ve Akgün, 2013, s. 253; Çukurçayır, 2013, s. 301; URL-1)

2.1.2.3. Belediyenin görevleri ve organları

Belediyeler, yöre sakinlerinin yerel özellikteki ortak gereksinimlerini gidermek için oluşturulan, karar mekanizmaları, seçimle görev alan, mali ve idari özerkliği bulunan kamu tüzel kişisidir (Çelik, 2014, s. 1). Ülkemizde belediyelerin kuruluş ve işleyişlerinin belirlendiği kanun 2005 yılında hayat geçirilen 5393 sayılı belediye kanunudur. Bu kanun kapsamında belediye kurulabilmesi için yerleşim biriminin nüfusunun 5000 ve daha fazlası olması gerektiği ifade edilmiştir. Ancak nüfusu 5000 ve daha fazlası olan her yerleşim birimine belediye kurulması anlamına gelmemektedir. Zira yerleşim birimlerinin belediyeye dönüşmesi o için yapılması gereken bir takım resmi prosedürler vardır. Bir yerleşim biriminin belediye dönüştürülebilmesi için ilk önce yöre halkının belediye kurulması adına resmi talepte bulunması gerekmektedir (Boz, 2007, s. 29; Dursun, 2007, s. 364). Ülkemizde belediyeler karar mekanizmasını halkın belirlediği, kamu tüzel kişiliği bulunan, yetki alanındaki yerleşim birimi sınırları kapsamında etkinlik faaliyet gösteren ve kendisine ait bütçesi bulunan kurumlardır. Belediyelerin oluşturulabilmesi için yerleşim birimi nüfusunun belli bir sayıya ulaşması gerekmektedir. Belediyesi olan her yerleşim bölgesi kent değildir. Zira kavramsal

açından kent yalnızca yönetsel bir bölge olarak değil, beraberinde ekonomik ve sosyal boyutu olan bir yerleşim yeri şeklinde ifade edilmektedir. Bir başka deyişle kenti, kırsal yerleşim birimlerinden farklı kılan ekonomik ve sosyolojik faktörler mevcuttur. Örneğin; kentsel yaşam işbölümü, ihtisaslaşma, uzmanlaşma, farklılaşmanın daha çok görüldüğü bir yaşam alanı olarak nitelendirilmektedir. Kırsal yaşamda ise tekdüze/homojen bir yapının hakim olduğu ifade edilir (Çukurçayır, 2013, s. 179).

Belediyenin yürütme ve karar mekanizmaları belediye başkanı, belediye encümeni, belediye meclisinden meydana gelmektedir (Çukurçayır, 2013, s. 187). Belediye Yasası 15. Maddesi kapsamında ise belediyenin diğer yetkilerini belirleyen “Belediyenin Yetki ve İmtiyazları” başlığı kapsamında ise belediyelere aşağıdaki yükümlülükler verilmiştir;

- Yerleşim birimi kapsamında hayatını sürdüren bireylerin mahalli müşterek özellikteki ihtiyaçlarını gerçekleştirebilmek için her türlü girişim ve çalışmayı gerçekleştirmek,
- İlgili yasalarla belediyelere sunulan yetki kapsamında emir vermek, yasalar bağlamında ifade edilen cezaları uygulamak, mevzuat çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak,
- Gerçek kişiler ile tüzel kişilerin yapacakları çalışmalara ilişkin yasalarla ifade edilen izin ve ruhsatları sunmak,
- Özel yasalarla kendisine verilen belediyeye ilişkin, katılım payları, katkı, vergi, resim ve harç paylarının tahakkuk, tahsil ve tarhını yapmak; vergi, resim ve harç haricindeki özel hukuk kararlarına göre tahsili gereken doğalgaz, su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilat, tahakkuk ve tarhını yapmak ya da yaptırmak,
- Müktesep hakları saklı kalmak koşuluyla endüstri, içme ve kullanma suyu sağlamak; yağmur ve atık sularının uzaklaştırılmasını sağlamak; bu çalışmalarını sürdürebilmek adına gereken yapıları kurmak, kurulmasına imkan sunmak, işletmek ve işlettirmek; kaynak sularının işlenmesini sağlamak,
- Toplu taşıma sistemlerini düzenlemek, bu bağlamda su, deniz ulaşım ve otobüsler, tünel, raylı sistem beraberinde olmak üzere her çeşit toplu taşıma sistemlerini işletmek, işlettirmek, kurdurmak ya da kurmaktır,

- Katı atıkların toplanması, ayrıştırılması ve taşınması faaliyetlerini yapmak, depolanması, ortadan kaldırılması ve geri dönüşümü ile alakalı tüm hizmetleri sağlamak,
- Mahallî müşterek olmak kaydıyla belediye hizmetlerinin gerçekleştirilebilmesi için belediye sınırları ve çevresinde bulunan alanlar dahilinde taşınmaz malları tahsis etmek, satmak, kamulaştırmak, trampa etmek, kiraya vermek ya da kiralamak, almak, bunlarla ilgili sınırlı aynî hak yaratmak,
- Hizmet sağlamak için borç almak ve bağış kabul etmek,
- Mezbaha, yat limanı, fuar alanı, toptan ve perakendeci halleri kurmak ya da kurdurmak, otobüs terminali, işletmek, işlettirmek, bu alanların gerçek ve tüzel kişiler tarafından açılmasına onay vermek,
- Vergi, harç ve resimlerin haricinde kalan ve miktarı 25,000 Türk Lirasına kadar olan dava konusu anlaşmazlıkların, uzlaşmayla tasfiyesinde karar kılmak,
- Gayri sıhhi kurumlarla umuma açık eğlence ve dinlenme alanlarının oluşturulması için ruhsat vermek, bu alanları denetlemek,
- Yerleşim bölgesinin ticari ve ekonomik açıdan geliştirilmesi, ayrıca ticari ve ekonomik çalışmaların kaydedilmesi için izni olmadan satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten çıkarmak, izinsiz satış yaptığı belirlenen kimselerin (seyyar satıcıların) faaliyetten atılması neticesinde, cezası ödenmeyerek iki gün içerisinde geri alınmayan besin kaynaklarını gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz günlük süre boyunca geri alınmayan gıda dışı ürünleri ekonomik durumu iyi olmayan vatandaşlara dağıtmak,
- Bölge sınırları kapsamında bulunan tanıtıcı reklam ve tabela panolarına belli standartlar getirmek,
- Moloz döküm bölgeleri ile hafriyat toprak alanlarını, sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama alanlarını; inşaat odun, kömür, inşaat materyalleri ve hurda depolama bölgeleri ve satış bölgelerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliği yaşanmaması adına gereken tedbirleri almak. Belde kapsamında eğlenme ve dinlenme amaçlı açılan resmi olmayan kurumlardan

birinci sınıf olanların ruhsatlandırılması ve denetlenmesini sağlamak (Çukurçayır, 2013, s. 185-186).

- Engellilerin, sosyal yaşama dahil olmasını kolaylaştırmak ve sosyal imkanlardan engelli olmayan diğer kişiler gibi eşit şekilde yararlanmalarını sağlamak (Çelik, 2014, s. 10).

2.1.3. Yerel yönetimlerin spora yönelik rekreasyon ile ilgili görevleri ve yasal düzenlemeler ile ilgili görevleri

Tarihsel süreç içerisinde toplum içerisinde spor önemli bir sosyal kavram olarak gelişmiştir. Sporun toplumda artan önemi ve oynadığı toplumsal, eğitsel ve kültürel roller, bunun yanında uluslararası müsabakaların gördüğü itibar, kamu yetkililerinin ilgisini çekmiştir. Sporun toplum üzerinde olumlu etkilere sahip olduğunun kabul edilmesi, sporun kamu yararına yönelik bir kamu hizmeti olarak değerlendirilmesine zemin hazırlamıştır (Gök ve Sunay, 2010, s. 8). Buna paralel olarak insanların spor yapmaları yasal bir hak olarak koruma altına alınmıştır. Türkiye’de de insanların spor yapma hürriyetleri kendilerine sunulan anayasal bir hak olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye’de anayasanın 59. Maddesi kapsamında her yaştan bireyin spor yapma hakkı olduğunu belirtilmektedir. Anayasal olarak değerlendirildiğinde insanların yalnızca profesyonel anlamda değil, beraberinde serbest zamanları değerlendirmek için de spora katılım şansları olduğu ifade edilebilir. Bu kapsamda vatandaşların spora dahil olmalarına yardımcı olan kurumlara önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu kurumlar kapsamında yerel yönetimler de yer almaktadır. Zira yerel yönetimlerin asıl yükümlülükleri dahilinde kamu faydası gözetilen çalışmalar yürütmek bulunmaktadır (Mersinli, 2009, s. 1). Tez ve diğerlerine (2014, s. 513) göre de rekreasyonel faaliyetlerin hazırlanması ve bunların halk içerisinde çeşitli hedef kesimlere aktarılması bakımından, yerel yönetimler kapsamındaki belediyelere önemli sorumluluklar düşmektedir. Yerel yönetimlerde serbest zaman ve rekreasyon çalışmalarıyla alakalı alan yazında çalışmaları irdelendiğinde ülkemizde olduğu gibi diğer ülkelerde de yerel yönetimler kapsamındaki belediyeler topluma en yakın kuruluşlar olarak bilinmektedir.

Rekreasyon, bireylerin işinden geriye kalan serbest zaman diliminde, kişilerin bütün faaliyetlerini kapsamakta, bu nedenle spordan daha kapsamlı bir konsepti barındırmaktadır. Rekreasyon programları, sadece yetenekli sporcuları değil, beraberinde herkesi içermektedir. Her insan spora ilgi göstermediğine göre, yerel yönetimler tüm toplumun dikkatini çeken spor haricindeki rekreasyon çalışmalarına özen göstermelidirler (Ökmen, 2015, s. 436). Bu noktada Türkiye’de on yıllarda sporun geliştirilmesinde ve yaygınlaştırılmasında devletin ve özel teşebbüslerin yanında yerel yönetimlerin de önemi giderek artmaktadır. Yerel yönetimlerin sportif ve rekreatif etkinliklere katılımı arttırmak gibi bir görevlerinin olması tarihsel süreç içerisinde yerel yönetimlerin sportif anlamda tesisleşmelerine zemin hazırlamıştır. Bunun yanında tarihsel süreç içerisinde yerel yönetimlerin spora yönelik yatırımları da sürekli olarak artmıştır (Boz, 2007, s. 5). Yerel yönetimlerin spor ve rekreasyon etkinlikleri ile ilgili görev ve sorumluluklarının sürekli artmasının temelinde yatan nedenlerin başında özellikle belediyelerin yerel halkın ihtiyaçlarını karşılama yükümlülüklerinin bulunması yatmaktadır (Sivrikaya ve Doğu, 2011: 54).

Yerel yönetimlerin sportif ve rekreatif etkinliklerin geliştirilmesine yönelik olarak yapacakları eylemler yasal çerçeveleri ile belirlenmiştir. Bu kapsamda ülkeler yerel yönetimler üzerinde toplumun sportif ve rekreatif etkinliklere katılımını desteklemeye çalışmaktadır. Türkiye’de de belediyeler ve il özel idareleri gibi yerel yönetimlerin spora ilişkin yapacakları çalışmalar, yetki ve görevler aşağıda yer verilen yasalar çerçevesinde belirlenmiştir.

a) 5302 sayılı İl Özel İdare Kanunu’nun 6’ncı maddesi uyarınca il özel idarelerinin mahalli müşterek olmak kaydıyla gençlik ve spor hizmetlerine ilişkin faaliyetlerde bulunabilecekleri ifade edilmiştir. Yine 5302 sayılı kanunun 64’üncü maddesinde il özel idarelerine meclis onayı ile beraber spor alanında çalışmalar yapan dernek ve kuruluşlar ile ortak projeler yapma sorumluluğu verilmiştir. Aynı kanunun 65’inci maddesi çerçevesinde il özel idarelerinin bağlı oldukları bölgelerde spora ilişkin gönüllülük çalışmaları yapabilecekleri belirtilmiştir.

b) Türkiye’de köy yasasında spora ilişkin herhangi bir madde yer almamakla birlikte, 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu’nun 18’inci maddesinde ilçelerde sporun yaygın hale gelmesine ilişkin yapılabileceğine değinilmiştir.

c) 5393 sayılı belediye kanununun 85'inci maddesi kapsamında il özel idarelerinin bakanlıklarca sporun geliştirilmesine ilişkin ödeneklerden faydalanabilecekleri ifade edilmiştir. Aynı yasanın 14'üncü maddesi kapsamında ise belediyelerin mahalli müşterek olması kaydıyla amatör spor kulüplerine yardımda bulunabilecekleri belirtilmiştir. Belediye meclisinin yetki ve sorumluluklarının düzenlendiği 18'inci maddede belediye meclislerinin sporun geliştirilmesi için spor tesisleri için arsa tahsis etme, bina yapma ve yaptırmaya yetkili olduğu ifade edilmiştir (Ateş, 2011, s. 256).

Mevcut yerel yönetimler kanunlarının yanında geçmiş dönemlerde yürürlükte olan yerel yönetim kanunlarında da yerel yönetimlerin sporla ilgili görev ve sorumluluklarının bulunduğu görülmektedir. 1930 yılında yürürlüğe giren 1580 Sayılı Belediyeler Kanunu'nda belediyelerin sporla ilgili görevlerinin başında yarış yerlerinin yapılması ve işletilmesi, gençler için mahalli gereksinimleri karşılayacak düzeyde stadyumlar inşa edilmesi, yerel halk için oyun ve spor yerleri ile belediye koruları açma ve koruma görevlerinin yer aldığı göze çarpmaktadır. 1984 yılında yürürlüğe girmiş olan Büyükşehir Belediyeleri Kanunu'nda belediyelerin sporla ilgili görevlerinin başında yeşil sahalarda spor, dinlenme ve eğlence alanlarının inşa edilmesinin geldiği görülmektedir (Doğu ve diğerleri, 2002, s. 93). Türkiye'de yerel yönetimlerin sporla ilgili görev ve sorumluluklarına ilişkin yasal düzenlemelerin ilk olarak 1930'lu yıllarda başlaması Türkiye'nin sporun geliştirilmesi sürecinde erken dönemlerde yerel yönetimlere yetki verdiğini göstermektedir. Ancak dünyadaki uygulamalara bakıldığında zaman zaman yerel yönetimlerin sporla ilgili görev ve sorumluluklarının daha eski dönemlerde başladığı görülmektedir. Örneğin; Amerika Birleşim Devletleri'nde belediyelere rekreatif etkinlik ve oyun alanları kurma yetkisi 1904 yılında verilmiştir (Sivrikaya ve Doğu, 2011, s. 55).

Türkiye'de yerel yönetimlerin spor ve rekreasyon uygulamalarına yönelik görevlerinin yasal olarak belirlenmiş olmasının temelinde yatan nedenlerin başında yönetimde yerleşmenin giderek yaygınlaşması yatmaktadır. Türkiye'de spor hizmetlerinin uygulanma biçimi Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından devlet kontrolünde gerçekleştirilmektedir. Yerel yönetimlerin spor ile ilgili yerine getirmekle yükümlü oldukları konular yasal çerçevesi ile belirlenmiş olsa da dünyanın birçok ülkesindeki uygulamalar ile kıyaslandığında zaman zaman Türkiye'de yerel yönetimlerin spor ile ilgili görevlerinin hala dünyanın gelişmiş ülkelerinin gerisinde olduğu görülmektedir.

Özellikle Avrupa ülkeleri ele alındığı zaman hemen hemen her ülkede spor etkinlikleri yerel yönetimlerin katkıları ile yürütülmektedir. Örneğin; Almanya’da insanların sportif ve rekreatif etkinliklere katılımlarının artırılması, yetenekli sporcuların seçilip ilgili yerlere yönlendirilmesi belediyeler tarafından yapılmaktadır. Hollanda da ise belediye başkanların buldukları bölgelerde gerçekleştirilen spor etkinliklerinden sorumlu tek makam olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle yapılacak her sportif etkinlik öncelikli olarak belediye başkanının onayından geçmektedir. Yine Hollanda da yerel yönetimlerin spor etkinliklerinde yüksek düzeyde söz sahibi olmaları nedeniyle resmi müsabakalarda güvenlik güçleri bile özel ekiplerden meydana gelmektedir (Boz, 2007, s. 5). Fransa’da da yerel yönetimler kamu yararına katkı sağlayan sporcuların gereksinimlerini karşılamakla yükümlüdürler (Gök ve Sunay, 2010, s. 16). Bunun yanında Avrupa ülkelerinde özellikle geri kalmış bölgelerde hareketliliği arttırmak, özellikle gençler arasında spor etkinliklerine katılım düzeyini yükseltmek için yerel yönetimler tarafından projeler yürütüldüğü de bilinmektedir (Doğu ve diğerleri, 2002, s. 97).

2.1.3.1. Sakarya büyükşehir belediyesinin rekreatif ve sportif faaliyetleri

Sakarya Büyükşehir Belediyesi Gençlik ve Spor Daire Başkanlığı; Gençlik Hizmetleri Şube Müdürlüğü ve Spor Şube Müdürlüğü olmak üzere iki yapıda örgütlenmiştir. 7’den 70’ e herkes için spor felsefesiyle okullara, kulüplere, halka spor ve rekreasyon hizmeti götürmektedir. Aynı zamanda Ulusal ve Uluslararası organizasyonların ilde düzenlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Faaliyetlerine bakacak olursak;

a) Gençlik Hizmetleri Şube Müdürlüğü

- İlkbahar ve sonbahar aylarında olmak üzere 18 farklı parkurda binlerce insana ulaşabilen doğa yürüyüşleri düzenlemektedir.
- Ayçiçeği Bisiklet Vadisindeki proje kapsamında bir çok okula ve yüzlerce öğrenciye ulaşarak bisiklet binme organizasyonu düzenlemektedir.
- Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne bağlı Yenikent Spor Salonu yanına 3000m2 arazi üzerine ulusal ve uluslararası müsabakalar için 1 adet büyük bocce sahası yapılmıştır.

– SPORDA SEVGİ SELİ PROJESİ – SAKARYASPOR

Sporda Sevgi Seli projesi ile İlimizin Kırsal Kesimlerinde yaşayan gençleri profesyonel müsabakalarda buluşturmak birlik beraberlik içerisinde müsabakaları izlemesini sağlamak. Sakaryaspor’un kendi sahasında oynayacağı müsabakalara 1200’er kişiden oluşan gençliği profesyonel müsabakalara götürerek sosyal ortamlarda iletişim kurmaları konusunda cesaretlendirmek ve spor faaliyetlerini sevdirmektir.

– SEN İSTERSEN YANINDAYIZ - GENÇLİK PROJESİ

Web sitesinin hizmete girmesiyle gençlerimizin projelerine ışık tutacak onların fikirleriyle birlikte Sakarya’ya katkı sağlayacak tek web sitesi olacaktır. Gençlerimizin girişimcilik duygularını ön plana çıkarabilecek, seslerini duyurabilecek ve onların fikir ve projelerine destek olmak adına bizde diyoruz ki! Siz değerli Gençlerimizin Yanındayız... Hedefimiz WEB sitemiz ile gençlerimizin yanında olduğumuzu göstermek, Gençlerimizin fikir ve düşüncelerine önem verdiğimizi hissettirmek, Toplumda “bir birey olarak projeniz toplum yararına hayata geçirilmesi” duygusunu aşılama, Gençleri üretmeye teşvik etmek, kötü alışkanlıklardan uzaklaştırmak ve toplumu düşünmesine sevk etmek, Çalışmamızı her sene daha da büyütürük Sakarya içinde bir yarışma düzenlemek ve yarının yenilikçi ve sosyal projelerine öncülük etmektir.

- Okullardaki öğrencileri Binicilik Sporu ile buluşturarak Nehirland tesislerinde ücretsiz eğitimler gerçekleştirmektedir.
- Poyrazlar Mesire alanında 24 Kasım Öğretmenler günü münasebetiyle her yıl düzenli olarak yürüyüş ve piknik etkinliği gerçekleştirmektedir.

b) Spor Şube Müdürlüğü

- 7-15 Yaş arasındaki öğrencilere ücretsiz futbol okulu projesi ile Ekrem Karaberber tesislerinde alanında uzman antrenörler eşliğinde eğitim verilmektedir.
- 15 Temmuz Şehit ve Gaziler haftası kapsamında hem il içinde hem de iller arası Karate organizasyonu düzenlenmektedir.

- Atletizm geliştirme projesi kapsamında ilde 105 takım ve 445 sporcunun katılımıyla etkinlik gerçekleştirilmiş ve her yıl düzenli olarak proje devam etmektedir.
- Covid-19 salgını sürecinde şehre emeği geçmiş sporcu ve spor adamları ziyaret edilerek çeşitli hediyeler ile onure edilmekte ve vefa duygusu ile hatırlanmaktadır.
- Cumhurbaşkanlığı himayesinde Türkiye Bisiklet Şampiyonası ve çeşitli altyapı organizasyonları düzenlenmektedir. Aynı zamanda 2020 Dünya Dağ Bisikleti Maratonu organizasyonuna Sakarya Ev sahipliği yapacaktır.
- Haydi Çocuklar spora sloganıyla Büyükşehir Belediye Başkanlığı ile Sakarya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü işbirliğinde ilk ve ortaöğretim öğrencilerine yönelik 25 branşta 100 antrenör ve 10.145 sporcu ile 2019-2020 yılında Yaz Spor Okulları düzenlenmiştir.
- Her yıl Atatürk Spor salonunda engelli vatandaşlara yönelik Masa tenisi organizasyonu düzenlenmektedir.
- Amatör Spor Kulüplerine aynı ve nakdi yardım hizmetlerinde bulunmaktadır.
- Serdivan İlçesi Kırantepe Mevkinde her yıl düzenli olarak Yamaç Paraşütü Festivali etkinliği düzenlenmektedir.
- Karaman mevkinde yer alan Macerapark Yaşam Merkezinde hem okul öğrencilerine hem de serbest kullanıcılara dağcılık ve tırmanış eğitimleri verilmektedir.
- Kent Park ve Sakarya Millet Bahçesinde halka yönelik yürüyüş faaliyetleri ile konser, çocuk tiyatrosu, açık hava sineması gibi etkinliklerde Kültür Sanat Daire Başkanlığı ile birlikte koordineli yürütülmektedir (Sakarya Büyükşehir Belediyesi, 2020).

2.2. Rekreasyon Kavramı

Rekreasyon kavramı Fransızca kökenli bir sözcük olup “tazelenme ya da yenilenme” manasına karşılık gelen “recreation” kelimesinden türetilmiştir (Kozak ve diğerleri,

2012, s. 73). Rekreasyon kavramı “kişinin zevki açısından tatmin edici, fiziksel ve ruhsal yenilenme kaygısı taşıyan, beraberinde kişinin fizyolojik, ekonomik, kültürel ve sosyal imkanları ile ilişkili boş zaman kullanımlarını kapsayan eylem veya eylemler” olarak tanımlanmaktadır (Sevil ve diğ., 2012, s. 7). Diğer bir ifadeyle insanların boş zamanlarında yaptıkları, kişisel doyum ve gönüllülük çerçevesinde gerçekleştirilen, diğer kişilere devredilmesi olanaksız, insanlara enerji ve mutluluk veren, aktif ya da pasif olarak yapılan, sosyal, ruhsal, zihinsel ve fiziksel faaliyetlerin tümü “rekreasyon” olarak ifade edilmektedir (Güngörmüş, 2007, s. 33). Lakot (2005, s. 27) ise rekreasyonu “zorunlu çalışma faaliyetleri haricinde, serbest zamanlarda kişinin onarılması ve geliştirilmesi, zamanını dilediği gibi kullanmakta özgür olması, kişinin fiziksel gücünü onarmaya ve ruh halini zenginleştirmeye yönelik faaliyetler” olarak açıklamıştır. Aşkın’a (2016, s. 163) göre rekreasyon; bireyin kendi iradesi ile katıldığı özgür, mutluluk verici doğal davranışları kapsayan duygularını aktarabileceği, iş yaşamı ve zorunlu fizyolojik gereksinimler haricinde gerçekleştirilen eğlenceli faaliyetlerin tümünü içermektedir.

Demiral’a (2018, s. 9) göre, bireyler serbest zamanlarını fiziksel, zihinsel ve psikolojik açıdan dinlenmek, sosyalleşmek, görsel doygunluk kazanmak, farklı yaşantılar elde etmek, değişik kültürleri tanımak gibi amaçlarla bulunduğu bölgede veya bulunduğu bölgenin dışında, açık ya da kapalı alanlarda, bireysel ya da grup olarak, aktif veya pasif şekillerde farklı etkinliklere katılarak geçirmektedirler. Bireylerin bu ve buna benzer yaptıkları serbest zaman etkinlikleri rekreasyon kavramını ifade etmektedir.

Rekreasyon faaliyetleri gelişen ve gelişmekte olan ülkelerde boş zamanların artması ile beraber gelişmiştir. Bireyler için çalışma yaşamı nasıl bir amaç için yapılıyorsa, rekreasyon faaliyetlerine katılım da belirli amaçlar adına yapılmaktadır. Bireylerin rekreasyon faaliyetlerine katılmaları, çalışma yaşamı haricinde kalan dönemlerde kendilerini ödüllendirmeleri anlamına gelmektedir. Bugün bireylerin resmî tatil günlerini ve diğer boş vakitlerini kolaylıkla değerlendirebilecekleri olanaklara sahipler. Hatta pek çok ülkede rekreasyon etkinlikleri gündelik yaşamın birer parçası haline gelmiş, insanlar sosyal sebepler dolayısıyla gelişen baskılardan kaçmak için rekreasyon faaliyetlerini birer araç olarak değerlendirmeye başlamışlardır (Türkmen ve diğerleri, 2013, s. 2141).

2.2.1. Rekreasyonun tarihsel gelişimi

Günümüzde oldukça popüler bir hale gelen rekreasyon etkinliklerinin temelleri Antik Yunan ve Roma medeniyetlerine kadar dayanmaktadır. Antik Yunan uygarlığında özellikle Plato ve Aristo tarafından hazırlanan metinlerin rekreasyon faaliyetlerinin gelişimine katkıda bulunduğu ifade edilmektedir. Mısır, Babil ve Asur uygarlıklarında ise rekreasyon faaliyetleri sadece soylular, askerler ve din adamları gibi ayrıcalıklı kişilerce yapılan etkinlikler kapsamında yer almıştır (Demirel, 2009, s. 13). Antik Roma uygarlığında ise rekreasyonel faaliyetler dini ya da estetik amaçlar için değil, genel olarak insanlara yarar sağladığından yapılmıştır. Bunun yanı sıra Yunan uygarlığından farklı olarak Antik Roma uygarlığı daha sistemli ve yaratıcı bir uygarlık olarak görülmüştür. Bu durum, insanların katılım gösterdikleri rekreasyon etkinliklerini de şekillendirmiştir. Romalıların yerleşim birimlerinde rekreasyon etkinliklerinin yapılması için spor alanları, açık hava sahaları, park ve eğlence alanları oluşturulmuştur. Ayrıca Antik Roma döneminde insanlar rekreasyon amaçlı avlanma etkinlikleri için son derece geniş alanlara sahip olmuşlardır (McLean ve Hurd, 2011, s. 55). Eski Mısır'da ise rekreasyon etkinliklerine genellikle ekonomik gücü iyi olanlar ve üst düzey sınıflar katılmıştır. Bu etkinlikler genellikle bu sınıfların boş vakitlerini değerlendirme adına düzenlenmiştir. Bu süreçteki rekreasyon çalışmalarının çoğunluğu dans, avlanma, savaş oyunları ve spor etkinliklerinden oluşmuştur (Kayhalak, 2017, s. 1).

Eski dönemlerde insanlar amaçları olan barınma ve beslenme gibi temel gereksinimler için bir araya gelmişlerdir. Bu tip gereksinimler için bir araya geldiklerinde insanlar besin toplamış, avlanmış ve mağaralarda yaşamışlardır. Boş zaman endüstrisindeki en önemli gelişme, insanların göçebe yaşamdan yerleşim yaşama geçmeleri ile başlamıştır. Çiftçi toplumundan endüstri toplumuna geçiş döneminde büyük kentler ve fabrikaların yapılması ile beraber çalışma ve boş zaman terimleri daha netlik kazanmıştır. Ücretli tatillerde ve çalışma saatlerine ilişkin anlaşmalar gibi pek çok dikkat çeken gelişme, boş zamanın daha iyi planlanması adına gösterilen gayretin ürünüdür (Demir ve Oral, 2007, ss. 537-538).

2.2.2. Rekreyona ihtiyaç duyulma nedenleri

Günümüzde insanların rekreasyon etkinliklerine sıkça eğilim göstermelerinin altında rutin yaşam şeklinin giderek yaygın hale gelmesi, teknolojik ilerlemelerin insan hayatını mekanize hale getirmiş olmaları, hızlı nüfus artışı ve şehirleşmeye bağlı olarak kentlerin kalabalık ve yaşanmaz duruma gelmesi, tüm bunlarla beraber insanların eğlenme ve dinlenme ihtiyaçlarının artması gelmektedir (Müderrişoğlu ve Uzun, 2004, s. 109). İnsanların rekreasyon etkinliklerine ihtiyaç duymalarına neden olan diğer faktörler aşağıda açıklanmıştır.

- Rekreasyon faaliyetlerinin fiziksel sağlık konusunda olumlu etkileri vardır. Bugün teknolojik ilerlemelere bağlı olarak insanların hareketsiz bir hayat şekline sahip olmaları farklı sağlık problemlerine yol açmaktadır. Bu sağlık problemlerinin başında dolaşım ve solunum hastalıkları, kalp-damar hastalıkları, şişmanlık ve obezite, eklem rahatsızlıkları, kemik hastalıkları ve iç organlarda düzensiz çalışma gibi problemler gelmektedir. Bu kapsamda bireyler gelişebilecek sağlık problemlerini azaltmak için rekreatif faaliyetlere ihtiyaç duymaktadırlar.

- Rekreasyon etkinliklerine katılım ruh sağlığını pozitif yönden etkilemektedir. İnsanların günlük yaşamda aile, iş ve okul şartlarında psikolojik olarak yorulmaları zamanla sinir sisteminin bozulmasına, insanların psikolojik dayanma potansiyellerinin daralmasına neden olmaktadır. Ayrıca insanların hayatlarının her alanında monotonluk hissetmeleri de psikolojik yıpranma düzeyini artırmaktadır. Rekreasyon etkinliklerine katılıma dair insanlar genellikle özgür seçimler yapmaktadırlar. Bunun sonucunda rekreasyon etkinlikleri insanlara özgürlük hissi veren ve ruhsal açıdan zenginleştiren bir öneme sahiptir.

- Rekreasyon faaliyetlerine katılım bireylerin sosyal yanlarının da gelişimine katkıda bulunmaktadır. Özellikle grup olarak gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetleri bireylerin toplumsal ilişkiler kurmalarına ve sosyal yanlarını geliştirmelerine ciddi sunmaktadır. Bu bağlamda bireylerin toplumsallaşma ihtiyaçlarını karşılamak için rekreasyon faaliyetlerine katılmaları beklenen bir sonuçtur.

- Pek çok rekreasyon etkinliği bireylerin mevcut kişisel yetenek ve becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır. İnsanların önemli bir kısmı mevcut yetenek ve becerilerinin tam anlamı ile farkında değildir. Ancak bireylerin kendi beceri ve

yeteneklerine uygun rekreasyon faaliyetlerine yönelmeleri bireysel yetenek ve becerilerin geliştirilmesi bakımından son derece önemlidir.

- Kişilerin kendi arzuları ile katılım sağladıkları rekreatif faaliyetler yaratıcı yönlerinin gelişimi bakımından son derece önemlidir. Yaratıcılık bireylerin sahip olduğu, fakat genel olarak bilincinde olmadıkları becerileridir. Rekreasyon faaliyetlerine katılımla bireyler farkında olmadıkları yaratıcı yanlarını da geliştirme imkanı yakalarlar. Bireylerin katılım sağladıkları rekreasyon faaliyetlerinde, alanında lider bir etkinlik yöneticisi varsa insanların yaratıcı yönlerinin daha fazla geliştirilebilmesi de olanaklıdır.

- Rekreasyon faaliyetlerine katılmak bireylerin iş hayatlarındaki verim ve performansı da arttırmaktadır. Özellikle ağır işlerde çalışan kişilerin kendi ruh hallerine uygun ve keyif alacakları rekreatif faaliyetlere katılmaları psikolojik ve fiziksel açıdan dinlenmelerine, bununla beraber iş verimliliklerinin artmasına katkı sağlamaktadır.

- İnsanların rekreatif faaliyetlere katılım sağlamaları kimi yönlerden ekonomik yapının gelişimine katkıda bulunmaktadır. Söz gelimi, kırsal kesimlerde açılan el sanatları edinmek, halıcılık kurslarına katılmak, marangozculuk ve tamircilik gibi faaliyetlere katılmak birere rekreasyonel etkinlik olmasının yanı sıra, bölge ekonomisi adına da önemli birer gelir kapısıdır. Bu anlamda rekreasyon faaliyetlerine katılan kişilerin bir yandan da ekonomik birere üretim aracı olduğu ifade edebilir.

- Bireyler mutlu olma ihtiyaçlarını gidermek için de rekreasyon faaliyetlerine katılım göstermektedirler. Zira rekreasyon faaliyetlerinin bireyleri mutlu eden yanları vardır. Hatta rekreasyonun asıl amacının insanları mutlu etmek olduğu ifade edilmektedir.

- Rekreasyon faaliyetlerine katılım toplumsal dayanışma ve bütünleşmeye katkıda bulunmaktadır. Aynı alanda gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetleri ile toplumun her kesiminden bireylerin bir araya gelmesi sağlanmaktadır. Bazı rekreasyonel faaliyetler ile toplumda çatışma içinde olan kişiler bir araya gelirler ve ortak uğraşlarda bulunurlar. Bu durum, toplumsal dayanışmanın ve bütünleşmenin pekişmesine ortam sunmaktadır.

- Rekreasyonel faaliyetler demokratik bir toplum oluşturulması bakımından büyük bir öneme sahiptir. Zira rekreatif faaliyetler ile insanlar toplumsal kurallara uyum sağlamayı öğrenirler (Karaküçük, 2008, ss. 58-59).

- Birey serbest zaman etkinliklerine kaliteli zaman geçirme, eğlenme, kendi istekleri doğrultusunda hareket etme ve aldığı hazzı tekrar yaşama duygusuyla katılmaktadır. Bu katılım bireylerin serbest zaman tatmin düzeylerini belirlemekte ve katıldığı etkinliklere tekrar katılmaya ya da farklı etkinliklere yönlendirmektedir. Bireylerin serbest zaman etkinliklerine katılmalarının en önemli nedeni tatmin duygusunu yaşamaktır (Demiral, 2018, s. 7).

2.2.3. Rekreasyon faaliyetlerinin sınıflandırılması

Rekreasyon etkinlikleri gerçekleştirildiği yere, katılımcı sayısına ve uygulanma biçimine göre bazı sınıflara ayrılmaktadır. Literatürde yer alan çalışmalarda rekreasyon etkinlikleri mekânsal açıdan, faaliyetlere katılım biçimi açısından, yerel nitelikleri yönünden, katılımcı sayısına fonksiyonel özelliklerine göre gruplandırılmaktadır (Hazar, 2003, s. 22). Söz konusu sınıflandırmaya göre rekreasyon etkinlikleri aşağıda başlıklar halinde açıklanmıştır.

2.2.3.1. Mekânsal açıdan rekreasyon faaliyetleri

Rekreasyon türlerini mekânsal olarak değerlendirdiğimizde iki ayrı sınıflandırmanın ortaya çıktığı dikkati çekmektedir. Bunlar açık ve kapalı alan rekreasyonlarıdır. Kapalı alan rekreasyon etkinlikleri toplumun kullanımı için ayrılmış kapalı yerlerde yapılan boş zaman etkinliklerinden meydana gelir. Kapalı alanlarda gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetlerinin başında sergi, defile gibi faaliyetlere katılma, kongre, kutlama ve toplantılara katılma ve kapalı ortamlardaki sağlıklı yaşam faaliyetlerine katılma yer almaktadır (Hazar, 1999, s. 29). Kapalı alan rekreasyonu katılımcıların maddi gelir beklentisi olmaksızın, boş vakitlerinde gerçekleştirdiği; zinde, dinamik ve sağlıklı kalmayı hedefleyen, sosyalleşme, eğlence ve doyum sağlayan, kapalı alanlarda (spor salonu, spor/fitness salonu, kapalı stadyum, pist) yapılan, çoğu zaman fiziksel egzersize dayalı rekreatif spor etkinliklerinin tümü olarak tanımlanmaktadır (Şahin ve Kocabulut, 2014, s. 8).

Açık alanda gerçekleştirilen rekreatif etkinlikler ise spor salonu vb. gibi kapalı alanların dışında gerçekleştirilen rekreatif etkinliklerden oluşmaktadır. Açık ortamda yapılan rekreatif etkinliklerle bireyler sorumluluk almayı, risk almayı, grup olarak hareket

etmeyi, kendi becerilerini geliştirmeyi öğrenirler. Yine bu niteliklerin açık alan etkinliklerinin toplumsal yönüne dikkat çektiği ifade edilebilir (Tütüncü ve Aydın 2014, s. 118). Bazı etkinlikler hem açık hem de kapalı alanlarda yapılabilmektedir. Örneğin; sportif rekreasyon etkinlikleri kapalı alanlarda yapıldığı gibi açık alanlarda da gerçekleştirilebilmektedir (Demiral, 2018, s. 10).

2.2.3.2. Etkinliklere katılma şekline göre rekreasyon faaliyetleri

Faaliyetlere katılım çeşitlerine göre rekreasyon türleri etken ve edilgen rekreasyon etkinlikleri olarak iki gruba ayrılır. Etken rekreasyon etkinlikleri bireylerin aktif şekilde yer aldıkları boş zamanı değerlendirme aktiviteleridir. Bunların başında bireysel ya da grup olarak spor karşılaşmalarına katılmaktadır. Edilgen rekreasyon ise bireylerin doğrudan içinde bulunmadıkları ancak seyirci ya da izleyici olarak katılım gösterdikleri faaliyetlerdir. Bu rekreasyon faaliyetlerinin başında sanatsal ya da spora yönelik bir faaliyeti izleme gelmektedir (Hazar, 1999, s. 30).

2.2.3.3. Yerel sınıflamaya göre rekreasyon faaliyetleri

Yerel sınıflandırmaya göre gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetleri kırsal ve kentsel faaliyetleri kapsamında ele alınırken, piknik yapma, dağcılık ya da balık tutma gibi etkinlikler kırsal rekreasyon kapsamında değerlendirilir (Sevil ve diğ., 2012, s. 16).

Bir başka yaklaşımda yerel sınıflamaya göre gerçekleştirilen rekreasyon etkinlikleri ulusal ve uluslararası rekreasyon şeklinde iki gruba ayrılır. Ulusal rekreasyonda ülke kapsamındaki kişi ve kuruluşların katılım gösterdikleri faaliyetler söz konusudur. Uluslararası rekreasyon etkinlikleri ise yurt dışından katılımın olduğu veya bireyin kendi ülkesi haricinde bir faaliyete katılması ile gerçekleşen rekreasyon faaliyetleridir. Bunların başında uluslararası festivaller gelmektedir (Hazar, 1999, s. 30). Yerel rekreasyon faaliyetlerinin geliştirilmesinde yerel yönetimlerin önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Tez ve diğerlerine (2019, s. 511) göre, yerel yönetim kuruluşları bünyesinde bulunan belediyeler, bireylerin serbest zamanlarını değerlendirmesi bakımından kişiye ve topluma destek sağlayabilecek en yakın önem teşkil eden kurumlar olarak bilinmektedir.

2.2.3.4. Katılımcıların sayısına göre rekreasyon faaliyetleri

Katılımcı sayısına göre gerçekleştirilen rekreasyon etkinlikleri bireysel ve grupta yapılan rekreasyon aktivitelerinden oluşur. Evde yalnız başına müzik dinleme, kitap okuma veya televizyon seyretme bireysel rekreasyon faaliyetlerinin başında yer almaktadır. Grup olarak yapılan rekreasyon aktivitelerinde ise kişi belli bir arkadaş çevresi ya da grupta birlikte rekreasyon faaliyetlerine katılır. Bunların başında ise kutlama yemeğine katılım, grupta beraber sinemaya gitme gibi faaliyetler gelmektedir (Demiral, 2018, s. 10; Hazar, 2003, s. 31).

2.2.3.5. Fonksiyonel açıdan rekreasyon faaliyetleri

Fonksiyonel açıdan ele alındığı zaman rekreasyon faaliyetleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır;

Ticari rekreasyon: Ticari kaygı taşıyan organizatörlerin gerçekleştirdikleri ve insanların ücret karşılığında dahil oldukları boş zaman faaliyetleridir. Ücret karşılığında konser, sempozyum ya da kongrelere gitmek bu etkinliklere örnek teşkil edebilir.

Estetik rekreasyon: Ünlü sanat faaliyetlerinin seyredilmesi, ünlü müzik eserlerinin dinlenmesi gibi faaliyetler estetik rekreasyon etkinlikleri kapsamında yer almaktadır. Bu rekreasyon faaliyetlerine genel olarak yüksek kültür, eğitim ve gelir seviyesindeki bireyler katılım gösterirler.

Sağlık rekreasyonu: Sağlığı korumaya ya da tedavi etmeye ilişkin hizmetlerin yer aldığı rekreasyon etkinlikleridir (sportif etkinlikler, kaplıcalara gitme, sauna ve masaj etkinlikleri vb.).

Fiziksel rekreasyon: Fiziksel rekreasyon faaliyetleri açık ya da kapalı mekanlarda yapılan her çeşit sportif veya fiziksel faaliyetten meydana gelir.

Sanatsal rekreasyon: Sanatsal rekreasyon etkinlikleri insanların sanatsal yönlerini geliştiren veya arttıran faaliyetlerdir. Plastik işleri, boyama, metal işleri, kuyumculuk, seramik işleri, dizayn vb. bu grup kapsamındadır.

Kültürel rekreasyon: Etkinliğe katılan kişilerin bilgi ve yeteneklerini artırmaya ilişkin aktivitelerin bulunduğu rekreasyon faaliyetleridir. Kültürel rekreasyon etkinliklerinin

başında kurum ve kuruluşların düzenledikleri şenlik, kutlama, panayır, sergi, günübürlük turistik geziler ve kurslar gibi etkinlikler gelmektedir.

Turistik rekreasyon: İnsanların boş vakitlerini turistik seyahat ve etkinliklerle geçirdikleri rekreasyon türüdür (Hazar, 2003, s. 24).

2.2.4. Rekreasyon ve spor ilişkisi

Rekreatif etkinlikler, boş zamanı etkin değerlendiren sağlık, sosyal, eğitim ve kültür etkinliklerinin tamamını kapsamaktadır. Rekreatif etkinliklerde spor çok önemli bir araçtır. Spor faaliyetleri önemli kültürel faaliyetler olduğu gibi, yeri geldiğinde eğitim; yeri geldiğinde de sağlık ve sosyal nitelik taşımaktadır. Örneğin; seyir olarak düşünüldüğünde, spor etkinliklerini seyirci olarak izlemenin kültürel ve sosyal amaçlı olduğunu olduğu görülmektedir. Spor etkinliğini bizzat uygulama olarak düşünüldüğünde eğitim, sosyal, kültürel ve sağlık gibi amaçların olduğu belirtilmektedir. Bu noktada sporun rekreasyon faaliyetlerinde çok önemli bir araç olduğu ortaya çıkmaktadır (Ural, 2019, s. 1).

Spor, rekreasyonun en geniş içeriğe sahip ilgi ve dikkat uyandıran alanlarından biridir. Rekreasyon ve spor karşılıklı olarak birbirlerine etkide bulunmaktadır. Bireylerin rekreatif ihtiyaçlarını gidermede dikkat çeken bir hareket olanı sunarken, rekreasyon da, sporun toplumsal olarak yaygın hale gelmesinde ve sportif başarılar sağlamasında ciddi bir etkiye sahiptir (Şahin, 1997). Yapılan çalışmalar, rekreasyon amaçlı sportif faaliyetlerde bulunan bireylerin sayısının, diğer etkinliklere katılım gösterenlerin sayısından daha çok olduğunu ortaya koymaktadır. Kimi Avrupa ülkelerinde 1950'li yıllardan bu yana boş zaman etkinlikleri kapsamında sporda artış yaşanmıştır. 1960-1970'ler spor branşlarının yükselme dönemleri olarak değerlendirilmektedir. Hükümetler toplumu boş zamanlarında özellikle spor yapmaları konusunda özendirmiştir. Boş zamanın artması ile spora katılımında, kendi kendine yapılan sportif faaliyetlerde artış yaşanmıştır (Robers, 1992; akt: Birol ve Karaküçük, 2014, s. 81).

Görüldüğü gibi insanların serbest zamanlarında rekreasyonel etkinliklere dahil olmasında hiç şüphesiz spor son derece önemlidir. Benzer şekilde bireylerin sportif başarılar elde etmesinde, sosyal ilişkilerini geliştirmelerinde, ruhsal ve fiziksel sağlıklarını korumada ve sürdürme kapsamında da rekreasyon son derece önemlidir.

Özellikle günümüz teknoloji dünyasında, çalışma saatlerinin azalması ve iş hayatında bireylerin daha az hareket eder hale gelmesi ciddi sağlık problemlerini de ortaya çıkardığından, boş zamanlarında rekreatif açıdan spor faaliyetlere katılım sağlamaları son derece önemlidir. Bu noktada spor ve rekreasyon arasındaki ilişkiye yönelik çalışmaların yapılması önem arz etmektedir (Demirdağ ve Yaylı, 2016, s. 193).

2.2.5. Sportif rekreasyon faaliyetlerinin yararları

Sportif Rekreasyon, katılımcıların maddi kaygı taşımaksızın, boş vakitlerinde gerçekleştirdikleri, sosyalleşme, eğlence ve doyum sağlayan; zinde, dinamik ve sağlıklı kalmayı hedefleyen ve çoğu zaman fiziksel egzersize dayanan açık ya da kapalı alanlarda gerçekleştirilen rekreasyonel spor etkinliklerinin tümü şeklinde ifade edilmektedir (Şahin ve Kocabulut, 2014, s. 51).

Yaşadığımız dönemin popüler trendlerinden biri olan sportif rekreasyon, rutin çalışma saatleri ve gündelik gereksinimlerin giderildiği zamanlar dışındaki boş zamanların değerlendirilmesi açısından insan yaşamında önemli bir role sahiptir (Şahin ve Kocabulut, 2014, s. 46). Çünkü sportif rekreasyonel etkinliklere katılım göstererek serbest zamanlarını aktif şekilde geçiren, özellikle sosyal ve bilişsel gelişime destek veren faaliyetlere katılım sağlayan kişiler zihinsel ve fiziksel sağlığın korunması, farklı kronik hastalıkların ve obezitenin engellenmesi ve hayat standardının arttırılmasına ilişkin tedbir almış olmaktadır (Dinç ve Güzel 2012, s. 216). Literatürde yer alan araştırma bulguları da başta fiziksel sağlık parametreleri olmak üzere (Godbey, 2009, s. 1) sportif rekreasyona katılımın psikolojik sağlık ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi ile hastalıklardan korunmada önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir (Murphy ve Crbone, 2008, s. 1057; Lee ve diğerleri, 2018, s. 62; Su ve diğerleri, 2014, s. 45; Aksoy ve diğerleri, 2017, s. 1051).

Yukarıda yer alan yararlarının yanında insanlar serbest zaman etkinliklerine katılım sayesinde günlük hayatlarında daha üretken olmakta ve iş verimlilikleri artmaktadır (Aşkın, 2016, s. 160). Bu kapsamda genel sağlık üzerine olumlu etkilere sahip olan sportif rekreasyon etkinliklerinin insanların günlük yaşamlarının yanında iş hayatlarını da olumlu yönde etkileyeceği söylenebilir.

2.2.6. Motivasyon kavramı ve türleri

Kavramsal açıdan değerlendirildiği zaman motivasyon “bireyin bir şey yapma arzusu veya içinden gelen güçlü bir istek” olarak tanımlanmaktadır. Motivasyon kişilerin sadece sosyal ve günlük yaşamlarını değil iş yaşamı gibi birçok alanı etkilemektedir. Dolayısıyla motivasyon olgusuyla birey hayatın her alanında karşılaşmaktadır. Bireyler sadece motivasyonları doğrultusunda gönüllü olarak yaptıkları işlerden zevk duyarlar ve kendilerini iyi hissederler. Bu durum kişilerin yaşamlarından daha verimli ve mutlu olmalarına katkı sağlamaktadır (Recepoğlu, 2013, s. 576). İki dikkat çeken niteliğe sahip olan motivasyonun ilk özelliği; kişisel bir olaydır. Bir bireyi güdüleyen herhangi bir durum ya da olay bir diğerini motive etmeyebilir. Bir diğeri ise motivasyonun ancak, bireyin tutumlarında gözlenebilir olmasıdır (Akbaba ve Aktaş, 2005, s. 22). Motivasyon insan davranışını şekillendiren bir olgu olduğu için insan ilişkilerinin sağlıklı olması da insanların sahip oldukları motivasyonel unsurlar ile yakından ilişkidir (Selen, 2016, s. 1).

Halk arasında motivasyon kavramı yerine sıklıkla dürtü kavramı kullanılmakta olup, söz konusu iki kavram birbirinden farklı anlamlara sahiptir. Dürtü, çoğunlukla kişilerin fiziksel gereksinimlerinin kıyaslamalarını sağlayan itici bir güçtür. Bireyin aç veya susuz olması, nefessiz kalması, üşümesi gibi durumlarda dürtü ortaya çıkar ve bedeninin normal haline dönmesi noktasında uyarır. Dolayısıyla dürtü teriminin, fiziksel bazı zaruri ihtiyaçlar sebebiyle ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Motivasyon ise insanların ihtiyaçları, farklı bir ifadeyle dürtülerini gidermek için eyleme geçmeleri anlamına gelmektedir. Diğer taraftan, bazı dürtüler doyumsuzluğa dönüştüğünde, yeterince doyurulmadığında, varılmak istenen amaçtan yoksun kaldığında ya da amaca erişme noktasında çaresiz hissedildiğinde kişinin gerilimine yol açar. Bu nedenle bireyler, sadece güdülerini yeterli düzeyde doyurulduğunda uzak kalabilirler (Başaran, 2000, s. 70).

İnsanları eyleme geçiren ve davranışlarını yönlendiren motivasyonel unsurlar içsel ve dışsal motivasyon olarak ikiye ayrılmaktadır. İçsel ve dışsal (extrinsic) motivasyon ayrımı ilk kez, içsel motivasyonla bağlantılı olarak psikoloji alanında yapılan araştırmalar çerçevesinde geliştiği dikkati çekmektedir (Özdaşlı ve Akman, 2012, s. 76). İçsel motivasyon; bireyin bilerek, isteyerek olaylar veya durumlara yönelik kendi

kendini güdülemesidir. Eğer kişinin içsel motivasyon düzeyinde azalma meydana gelirse, kendisini tekrar toparlayarak motivasyon düzeyini artırabilir. İçsel motivasyon düzeyi, bireyin kontrolü ile mümkündür. Böylece işgörenin mutluluk ve verimlilik düzeyi artar. Kişinin iyi ruh halini uzun süre devam ettirebilmesiyle olanaklı hale gelir. Dolayısıyla içsel motivasyonun kişinin bilinçli başarısı olduğu da söylenebilir (Eres, 2008, ss. 106-107). İçsel motivasyon ile dışsal motivasyon arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (Aslan ve Doğan, 2020, s. 291; Dündar ve diğerleri, 2017, s. 105).

Dışsal motivasyon ise bireyin kendisinden bağımsız etkilerle motive olmasıdır. Dışsal motivasyonun sürekli veya uzun olması bireyin kendini hep mutlu hissetmesini sağlar. Ancak dışsal motivasyon unsurları ne kadar fazlaysa, kişi kendini içsel anlamda güdüleme noktasında ihtiyaç duyulan enerjiyi sağlayamayabilir. Bu durum dış motivasyon unsurunun ortadan kalkması durumunda kişinin performansının düşmesine, kendisini kötü ve mutsuz hissetmesine neden olabilir (Eres, 2008, s. 106).

2.2.7. Rekreasyon etkinliklerine katılım ve motivasyon ilişkisi

İnsanların sahip oldukları motivasyonel özellikler rekreatif ya da turistik ürün tercihini, etkinliğe katılma süresini ve etkinlik yerini seçme de önemli bir yere sahiptir. Motivasyon konusunu iyi analiz eden turizm pazarlamacıları tüketicinin ne zaman seyahat edebileceği, ortalama harcama kapasiteleri, kalma süreleri, dikkatlerini çeken cazibe merkezleri ve destinasyonla ilgili diğer tüm konularla ilişkin bilgi sahibidirler. Turistler genel veya spesifik motivasyon kaynaklarının teşviki sonucu turizme yönelmektedirler. Genel motivasyonda bireyler bazı kişisel nedenlerle birçok defa seyahate çıkar ve tatil yaparlar, ancak sebebinin tam anlamı ile bilincine varmazlar. Diğer taraftan spesifik (belirgin, özel) motivasyonlarda kişiler, bireysel deneyimleri, bilgileri, doğrudan veya dolaylı olarak kitle iletişim kaynaklarından, reklamlardan ve seyahat araçlarından elde edilen bilgiler doğrultusunda veya tanıdıklarının bireysel deneyimleri ve önerilerine dayanarak tatil yaparlar. Bu durum da turizmle ilgili kararlar alınırken kişilerin dış etkenlerden oldukça etkilendiğini ortaya koymaktadır (Mengü, 2017, s. 1989).

Motivasyonel faktörler rekreatif etkinliklere katılım üzerinde önemli birer belirleyici olduğu için literatürde rekreatif etkinliklere katılım motivasyonu üzerine bazı kuramlar geliştirilmiştir. Rekreatif etkinlikler ile turizm faaliyetleri arasında yakın bir ilişki olduğu için bu alanda geliştirilen teorilerin genellikle turizm ile ilişkili teorilerden meydana geldiği görülmektedir. Rekreatif ve turistik ürün tercihi üzerinde belirleyici olan unsurları açıklamak amacıyla geliştirilen ve literatürde kabul görmüş olan kuramların başında itme-çekme teorisi gelmektedir. Bu kurama göre bireyi rekreatif ve turistik etkinliklere iten ve çeken bazı nedenler bulunmaktadır (Suhud ve diğerleri, 2018, s. 1; Bayrakçı, 2014, ss. 10-11). İtme-çekme teorisine göre insanları rekreatif ve turistik etkinliklere iten ve çeken motivasyonel unsurlar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır;

İtme faktörleri;

- Gündelik hayattan uzaklaşma
- Rahatlama ve dinlenme
- Macera arayışı
- Prestij elde etme
- Sağlık ve sosyal etkileşim
- Kendini geliştirme ve keşif
- Akrabalık ve arkadaşlık bağlarını güçlendirme
- Kültürel tecrübe edinme
- Bilgi arayışı ve toplumsallaşma
- Çeşitli tecrübeler edinme
- Keyifli vakit geçirme, eğlenme

Çekme faktörleri;

- Tarihi, kültürel ve tabii çekicilikler
- Rekreasyonel çalışmaların kapsamı
- Konaklama imkanları
- Ulaşım rahatlığı

- Reklam ve hizmetler
- Flora ve fauna yapısı
- Sosyo-kültürel yapı
- Fiyatların cazip olması
- Güvenlik ve temizlik
- Güneş, kum, sahil
- Yerel halkın yaklaşımı
- Macera ve heyecan arama (Semerci ve Akbaba, 2018, s. 12; Albayrak, 2013, s. 44; Çetin, 2015, s. 16; Çetinsöz ve Altuğ, 2014, s. 573).

Rekreatif ve turistik etkinliklere katılım motivasyonu üzerine geliştirilen ve literatürde yaygın olarak kabul gören diğer bir kuram “Sosyo-Psikolojik Motivasyon Kuramı”dır. Iso-Ahola (1982) seyahat motivasyonunu ortaya çıkartacak, toplu olarak hareket eden kaçış ve arayış motivasyonlarından söz etmektedir. Kaçış motivasyonu, günlük rutin yaşamdan kaçmak, arayış motivasyonu ise kişinin varoluşuyla gelen kendini ödüllendirme yaklaşımı şeklinde ifade edilmektedir. Bu teoride dikkat çekilmek istenen konu, kişi seyahat sırasında hem kişisel ya da kişilerarası kaçış motivasyonu ile güdülenebilmekte hem de kişisel veya kişilerarası arayış motivasyonu tarafından motive edilmektedir. Bir başka ifadeyle, seyahat esnasında kişisel anlamda günlük rutin çevresinden uzaklaşabilir ve aynı zamanda bireysel anlamda veya bireyler arası yeni şeyler keşfederek, öğrenme arayışı içine girebilir. Tam aksi bir durumda da kişi, bireylerarası günlük rutin çevresinden uzaklaşabilmekle beraber kişisel anlamda bir arayış içine de girebilmektedir (Bayrakçı, 2014, s. 18).

Yukarıda yer alan kuramlar rekreatif etkinliklerin yanında genellikle turistik etkinliklere yönelik katılım motivasyonunu açıklamaya çalışmışlardır. Doğrudan rekreasyon etkinliklerine katılım motivasyonu üzerinde en geniş çaplı araştırma Driver (1983) tarafından yapılmıştır. Driver, yapmış olduğu araştırmada “Rekreasyon Deneyimi Tercih Ölçeği”ni geliştirmiş ve insanların hangi motivasyonel unsurlara bağlı olarak rekreasyon etkinliklerine yöneldiklerini açıklamaya çalışmıştır. Söz konusu çalışmada

insanları rekreatif etkinliklere yönelten motivasyonel unsurlar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır;

A: BAŞARI / UYARI

1. Kendi İmgenizi Güçlendirme

- a. Kendine güven duygusu kazanma
- b. Kendinden gurur duygusu geliştirme
- c. Öz değer duygularını artırma
- d. Kendine ilgi gösterme
- e. Daha iyi bir insan gibi hissetmeye yardımcı olma
- f. Kendine önem verme duygularını artırma
- g. Etkinliğe katıldığı için kendini iyi bir insan gibi hissetme
- h. Etkinliği hangi ölçüde yapabileceğini test etme

2. Sosyal Tanıma

- a. Başkalarının bunu yaptığın için kendi hakkında çok düşünmesini sağlama
- b. Başkalarına bunu yapabileceğini gösterme
- c. Başkalarının bunu yaptığınız için sizi tanımalarını ve takdir etmesini sağlama
- d. Başkalarının sizi iyi yaptığınız şeyleri görmesini sağlama
- e. Başkalarını etkileyen bir şey yapma
- f. Başkaları üzerinde iyi bir izlenim bırakma
- g. Etkileyici bir şey yapma
- h. Bunu yapmakla tanınma
- ı. Becerileri ve yetenekleri hakkında iltifat alma
- j. Bunu yapan başkaları tarafından görülme

3. Beceri Geliştirme

- a. Daha iyi olma

- b. Becerilerini ve yeteneklerini geliştirme
- c. Becerilerini geliştirme
- d. Meydan okuma
- e. Aktivite bittiğinde bir şeyler başardığımı hissetme
- f. Kendine bunu yapacak becerilere sahip olduğumu hatırlatma
- g. İçinde yüksek bir standart elde etmeye çalışma
- h. Yapıp yapamayacağını görme

4. Yeterlilik Testi

- a. Yeteneklerini test etme
- b. Neler yapabileceğini öğrenme

5. Heyecan

- a. Heyecan yaşama
- b. Heyecanı yaşamak için.
- c. Çok fazla aksiyon yaşama
- d. İlham verici ve heyecan verici bir deneyim yaşama
- e. Etkinliğin hızlı tempolu doğasını deneyimleme
- f. Coşku hissetme
- g. Tamamen şarj olma
- h. Her zaman ilgili etkinlikteki heyecan verici olayları deneyimleme
- 1. Bir şeylerin olmasına neden olma

6. Dayanıklılık

- a. Dayanıklılığımı test etme
- b. Aklına ve becerilerine güvenme
- c. Başarı duygusu kazanma
- 7. Başkalarına anlatma

- a. Başkalarına yolculuktan bahsetme
- b. Başkalarının orada olduğunuzu bilmesini sağlama

B: ÖZERKLİK / LİDERLİK

1. Bağımsızlık

- a. Bağımsızlığını hissetme
- b. Tek başına olma

2. Özerklik

- a. Kendi patronu olma
- b. Kendi seçimlerini yapmakta özgür olma
- c. Kimseye mecbur kalmama
- d. İşleri kendi yöntemi ile yapma
- e. Kendi için düşünme
- f. Kendi kararlarını verebileceği bir yerde olma

3. Kontrol Gücü

- a. Bir şeyleri kontrol etme
- b. Olan şeylerin kontrolünü elinde tutma
- c. Her şeyi kontrol etme şansına sahip olma
- d. Etkinlik içinde daha fazla kontrol sahibi olma
- e. Etkinlikten sorumlu olma
- f. Etkinlikten sorumlu hissetme şansına sahip olma
- g. Bir duruma hâkim olma
- h. Kendini bir güç veya otorite konumuna koyma
- 1. Bir şeyleri manipüle etme

C: RİSK ALMA

1. Risk Alma

- a. Risk alma
- b. Tehlikeli durumları hissetme
- c. Ne olacağını bilmemenin belirsizliğini yaşama
- d. İlgili riskleri deneyimleme

D: EKİPMAN

1. Ekipman

- a. Ekipmanını kullanma
- b. Başkalarıyla [sizin / bizim] ekipmanı hakkında konuşma
- c. Ekipmanını test etme ve kullanma
- d. Ekipmanını başkalarıyla karşılaştırma

E: AİLE BİRLİĞİ

1. Aile Birlikteliği

- a. Aile ile bir şeyler yapma
- b. Aile üyelerini yakınlaştırma
- c. Ailenin birlikte yapabileceği bir şey yapma
- d. Aileyi daha çok bir araya getirme
- e. Aile için iyi bir deneyim gerçekleştirme
- f. Çocukların kendisinden istediği şeyi yapma
- g. Tüm ailenin istediği bir şey yapma
- h. Aileyi bir süreliğine bir araya getirme
- ı. Ailenin birlikte daha fazla zaman geçirebilmesi için bir şeyler yapma
- j. Eşi veya iş arkadaşı için bir şey yapma.

F: BENZER İNSANLAR

1. Arkadaşlarla Olmak

- a. [Sizin / bizim] grubumuzun üyeleriyle birlikte olma
- b. Arkadaşlarla birlikte olma
- c. Arkadaşları ile bir şeyler yapma
- d. Kendisi ile gelen insanların arkadaşlığından zevk alma

2. Benzer insanlarla birlikte olmak

- a. Sizinle aynı şeylerden zevk alan [başkaları / insanlarla] birlikte olma
- b. Benzer değerlere sahip insanlarla birlikte olma
- c. Benzer ilgi alanlarına sahip insanlarla birlikte olma
- d. Kendinden zevk alan insanlarla birlikte olma

G: YENİ İNSANLAR

1. Yeni İnsanlarla Tanış

- a. Yeni ve farklı insanlarla konuşma
- b. Bölgedeki diğer insanlarla tanışma
- c. Yeni insanlarla tanışma.
- d. Diğer insanlarla tanışma
- e. Yeni insanlarla arkadaşlıklar kurma
- f. Yeni yüzler görme

2. Diğer İnsanları Gözlemlemek

- a. Alanı kullanan diğer insanlarla birlikte olma ve gözlemleme
- b. Bölgedeki diğer insanları gözlemleme
- c. Diğer insanları gözlemleme

H: ÖĞRENME

1. Genel Öğrenme

- a. [Burada / orada] ihtiyaç bilginisini [Sizin / benim] geliştirme
- b. [Burada / orada] şeyler hakkında daha fazla bilgi alma
- c. Buradaki şeyler hakkında bilgi edinme

2. Keşif

- a. Yeni ve farklı şeyler deneyimleme
- b. Yeni bir şey keşfetme
- c. Bir şeyler öğrenme
- d. Alanı keşfetme
- e. Bir şeyleri keşfetme
- f. Yeni ve farklı şeyler görme
- g. Bilinmeyeni deneyimleme
- h. İlgili bir keşif duygusu yaşama
- d. Etkinliği daha iyi anlama

3. Alanın Coğrafyası

- a. Arazinin düzenini tanıma
- b. Arazinin topografyasını öğrenme
4. Doğa hakkında bilgi edinme
- a. Doğayı inceleme
- b. Doğa hakkında daha fazla bilgi edinme
- c. Doğal ayarlar hakkında daha fazla bilgi edinme
- d. Doğayı daha iyi anlama

I: DOĞANIN KEYFİNİ ÇIKARIN

1. Manzara

- a. Manzarayı görme
- b. Doğal güzelliği görme
- c. Manzaranın tadını çıkarma
- d. Doğal güzelliği gözlemleme
- e. Doğal güzelliği görme
- f. Güzel manzaraya bakma
- g. Doğal güzelliği gözlemleme

2. Genel Doğa Deneyimi

- a. Doğaya yakın olma
- b. Doğanın koku ve seslerinin tadını çıkarma
- c. Doğal çevreye girme
- d. Doğal bir ortamda olma
- e. Her şeyin doğal olduğu yerde olma
- f. Doğa ile uyum duygusu elde etme

J: GİRİŞ

1. Manevi

- a. Kişisel, manevi değerler geliştirme
- b. Ruhsal olarak büyümek ve gelişme
- c. Kişisel dini değerler üzerinde düşünme
- d. Dini veya diğer manevi değerleriniz üzerine düşünme
- e. Daha yüksek manevi değerlerle daha yakın temas halinde olma
- f. Daha büyük bir ruhsal varlık duygusu kazanma

2. İgözlem

- a. Kişisel değerlerini düşünme
- b. Kim olduğunu düşünme
- c. Hayatının neyle ilgili olduğunu daha iyi anlamaya yardımcı olma
- d. Kendini öğrenme
- e. Kendi hakkında daha fazlasını öğrenme
- f. Aklındaki dünyayı yeniden inşa etme
- g. Dünyanın nasıl olmasını istediğini düşünme
- h. Yeni düşünceler düşünme
- ı. Aklındaki şeyleri bir sanatçı gibi resmetme

K: YARATICILIK

1. Yaratıcılık

- a. Yaratıcı olma
- b. Boyama, fotoğraf çekme gibi yaratıcı şeyler yapma
- c. Bazı düşünceleri veya fikirleri bir araya getirme
- d. Yeni veya farklı bir şey yaratma
- e. Hayata yeni bir bakış açısı kazandırma

L: NOSTALJİ

1. Nostalji

- a. Geçmişte yaşadığı güzel günleri düşünme
- b. Hoş anıları geri getirme
- c. Geçmiş anıları yansıtmaya
- d. Geçmişteki tatminleri hatırlama
- e. Bir deneyim kazanmak için geriye dönüp bakabilme

M: FİZİKSEL UYGUNLUK

1. Egzersiz-Fiziksel Uygunluk

- a. Egzersiz yapma
- b. Fiziksel olarak formda kalma
- c. Fiziksel sağlığını iyileştirme
- d. Fiziksel olarak formda kalmaya yardımcı olma
- e. Fiziksel olarak aktif olduktan sonra iyi hissetme
- f. Kaslarını güçlendirme

N: FİZİKSEL DİNLENME

1. Fiziksel Dinlenme

- a. Fiziksel olarak rahatlama
- b. Fiziksel olarak dinlenme
- c. Fiziksel olarak sakinleştirme
- d. Vücudunu dinlendirme

O: KİŞİSEL-SOSYAL BASINÇLARDAN KAÇIŞ

1. Gerginlik Bırakma

- a. Kavrulmuş bazı hislerden kurtulmaya yardımcı olma
- b. Oluşan bazı gerilimlerin serbest bırakılmasına veya azaltılmasına yardımcı olma
- c. Hissettiği bazı hayal kırıklıklarını azaltmaya yardımcı olma
- d. Gerilimi serbest bırakma veya azaltma
- e. Bazı endişelerden kurtulmaya yardımcı olma
- f. Bazı gergin hislerden kurtulmaya yardım etme

2. Zihinsel Olarak Yavaşlama

- a. Zihninin daha yavaş hareket etmesini sağlama
- b. Zihnini dinlendirme

- c. Olağan telaşlı tempodan kurtulma
- d. Zihninin bir süreliğine yavaşlamasını sağlama
- e. Zihinsel olarak çok meşgul olmaya ara verme

3. Kaçış Rolü Aşırı Yüklemeleri

- a. Hayatın olağan taleplerinden uzaklaşma
- b. Bir süre günlük sorumluluklardan kaçınma
- c. Yapacak çok şey olduğu hissini azaltmak
- d. İnsanların bireyin kendisinden beklentilerinin bir kısmından uzaklaşmak
- e. Evde veya işte aşırı yüklenme hissinden bir süre dinlenme
- f. Başkalarının taleplerinden uzaklaşma
- g. Bir süre daha az bağlı hissetme

4. Günlük Rutinden Kaçış

- a. Günlük rutininizde değişiklik yapma
- b. Günlük yaşamdan değişme
- c. Evde yaptıklarından farklı bir şey yapma
- d. Günlük hayattan farklı bir tempo değişikliği yapma
- e. Günlük rutinime biraz çeşitlilik katma
- f. Günlük benliğinde bir değişiklik yapma

P: FİZİKSEL BASKIDAN KAÇIŞ

1. Huzur

- a. Huzuru yaşama
- b. Yalnızlığı yaşama
- c. Huzur ve sükuneti yaşama
- d. Sakinleştirici çevreyi deneyimleme
- e. Sakinleştirici ve iyileştirici ortamı deneyimleme

- f. Etrafındaki şeylerde bir denge hissi hissetme
- g. Sessizliğin ve güzelliğin tadını çıkarma
- h. Sessizliği olduğu yerde bulunma

2. Gizlilik

- a. İzole hissetme
- b. Yalnız olma
- c. Diğer insanlardan uzaklaşma
- d. Eve döndüğünde daha fazla mahremiyete sahip olma

3. Kalabalıktan Kaçış

- a. İnsan kalabalığından uzak olma
- b. Daha fazla dirsek alanı deneyimi
- c. Kalabalık ortamlardan bir süre uzaklaşma
- d. Açık alanı deneyimleme
- e. Uzak veya engelsiz görüşleri arama / zevk alma
- f. Medeniyetten bir süre uzaklaşma
- g. Katılacağı etkinlikte daha az kafa karışıklığı olacağını düşünme

4. Fiziksel Streslerden Kaçın

- a. Takırdardan uzaklaşma ve eve geri dönme
- b. Evdeki gürültüden uzaklaşma
- c. Evdeki çirkin sahnelerden uzaklaşma
- d. Bir süre eve parlak ışıklardan uzaklaşma
- e. Bir süreliğine evdeki kirlilikten kaçma
- f. Diğer insanlardan uzaklaşma

S: SOSYAL GÜVENLİK

1. Sosyal Güvenlik

- a. Düşünceli insanlara yakın olma
- b. Saygılı insanlarla birlikte olma
- c. Düşünceli insanlarla birlikte olma
- d. Oldukça dürüst insanlarla birlikte olma
- e. İşlerin oldukça güvenli olduğu yerde olma
- f. Birbirine iyi davranan insanlarla birlikte olma

R: AİLEDEN KAÇIŞ

1. Aileden Kaçış

- a. Bir süre aileden uzak kalma
- b. Aileden geçici olarak kaçma
- c. Bir süre aileden uzak kalma

S: ÖĞRETİM ÖNCÜ DİĞERLERİ

1. Öğretme-Paylaşma Becerileri (Bilgi Paylaşımı / Başkalarını Yönetme)

- a. Dış mekân becerilerinizi başkalarına öğretme
- b. Öğrendiklerinizi başkalarıyla paylaşma
- c. Becerinizi ve bilginizi başkalarıyla paylaşma
- d. Başkalarının burada bir şeyler öğrenmesine yardımcı olma
- e. Başkalarına buradaki şeyleri öğretme

2. Başkalarına Liderlik Etme (Bilgi Paylaşma / Başkalarını Yönetme)

- a. Başkalarının faaliyetlerini yönlendirmeye yardımcı olma
- b. Başkalarına liderlik etme
- c. Başkalarına ne yapacaklarını gösterme

T: RİSK AZALTMA

1. Risk Denetleme

- a. İhtiyaç duyduğunda kendisine yardımcı olabilecek başkalarına yakın olma
- b. Başkalarının yakında olduğunu bilme

2. Riskten Kaçınma

- a. Size ne olacağından emin olma
- b. Beklenmeyi önleme

U: SICAKLIK

3. Sıcaklık

- a. Sıcaktan uzaklaşma
- b. Daha güzel bir sıcaklık yaşama
- c. Daha makul sıcaklıklara sahip olma
- d. Daha serin olduğu yerde olma (Driver, 1983).

2.9. İlgili Araştırmalar

Çiftçi (2018) yapmış olduğu araştırmada Bolu ve Ankara ilinde spora katılım gösteren 120'si erkek 115'i kadın olmak üzere 235 yetişkinden yararlanmıştır. Veriler spor tesislerinden ve rekreatif amaçla hizmet veren tesislerde tarama yöntemi ile toplanılmıştır. Araştırmaya dahil edilen bireylerin yaş ortalamaları 23 ± 5.68 'dir. spor yapma yılları ise 7.41 ± 5.38 olarak tespit edilmiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde, rekreasyonel egzersiz motivasyonlarından rekabet, sosyal ve eğlence ve beceri gelişimi alt boyutlarında istatistiksel olarak erkekler lehine anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Yaş grupları açısından ise araştırmada rekabet alt boyutunda anlamlı farklılık elde edilirken; yapılan branş değişkeni açısından ise beceri gelişimi, sosyal ve eğlence ve rekabet alt boyutlarında farklılıklar saptanmıştır. Medeni durum açısından ise beceri ve rekabet alt boyutlarında bekarlar lehine fark bulunmuştur. Ayrıca Egzersiz yapılan yıl bakımından değerlendirildiğinde ise rekabet ve beceri gelişiminde; egzersiz katılım

sıklığı açısından rekabet, vücut ve dış görünüm ve beceri gelişiminde anlamlı farklılıklar elde edilmiştir.

Kilpatrick, Hebert ve Bartholomew (2005) tarafından Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan spora katılım ve egzersiz motivasyonunun araştırıldığı bir araştırmaya sağlık ve kinesiyoloji kurslarına katılım gösteren yaşları 18 ila 47 arasında değişen toplam 233 öğrenci (132 kadın+ 101 erkek) katılım göstermiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde cinsiyetin egzersize katılım motivasyonu ve yapılan aktivite üzerinde erkekler lehine anlamlı derecede yüksek olduğu rapor edilmiştir.

Gill ve diğerlerinin (1996) yapmış olduğu araştırmaya özel bir spor kulübünde egzersiz programına kayıtlı toplam 87 katılımcı dahil edilmiştir. Araştırma bulgularına göre cinsiyetin spora katılım motivasyonunda önemli bir değişken olduğu ve kıdemli sporcuların genç sporculara oranla daha rekabet odaklı oldukları tespit edilmiştir.

Bekar (2019) yaptığı araştırmada bireylerin rekreasyonel egzersiz motivasyonu faktörleri içerisinde hangisinin en yüksek olduğunu saptamak, her bir motivasyon faktörünün rekreasyonda algılanan sağlık çıktıları ile ilişkilerini incelemek ve en yüksek ilişkiyi gösteren faktörün egzersiz motivasyonunu ne kadar yordadığını tespit etmek amaçlanmıştır. İlişkisel araştırma modeli tercih edilen araştırmaya Antalya'da farklı fitness merkezlerine giden 170 erkek ve 124 kadın toplam 294 birey katılmıştır. Araştırma sonucunda rekreasyonel egzersiz motivasyonu alt boyutlarından rekabet ve beceri gelişiminde cinsiyete göre erkekler lehine farklılıklar elde edilmiştir. Ayrıca rekreasyonel motivasyonun egzersize katılım süresinin arttıkça anlamlı şekilde artış gösterdiği araştırmanın bir diğer sonucu olarak bulunmuştur.

Ayar (2017) araştırmasında, rekreatif etkinlik amacı ile İstanbul ilinde fitness ve crossfit merkezlerinde egzersiz yapan bireyleri güdeleyen faktörlerin belirleyerek, bu faktörlerin bazı değişkenlerle ilişkisini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmaya 91'i kadın 309' u erkek toplam 400 birey katılım göstermiştir. Araştırma bulgularına göre; rekreasyonel egzersiz motivasyonunun cinsiyete göre farklılık göstermediği, yapılan egzersiz türünde ise beceri gelişiminde farklılık gösterdiği saptanmıştır. Ayrıca egzersiz süresi ile Rekreasyonel Egzersiz Motivasyonunu arasında anlamlı ilişkiler olduğu rapor edilmiştir.

Fisher ve diğeri (2016), crossfit, grup, bireysel ve birebir egzersiz yapan toplam 314 (132 erkek+182 kadın) egzersiz katılımcısı üzerinde yapmış olduğu çalışmada egzersiz motivasyonunun sağlık, dış görünüm, sosyal boyutlarında cinsiyet değışkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini tespit etmiştir.

Tan (2019) Konya ilinde tarama modeliyle yaptığı araştırmasına rekreasyonel egzersiz hizmeti veren 3 farklı özel spor merkezinde egzersiz yapan ve tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilen, 343 erkek ve 124 kadın olmak üzere toplam 467 gönüllü bireyi dahil etmiştir. Yapılan analizler sonucunda katılımcıların yaş ve medeni duruma göre beceri gelişiminde; cinsiyete göre sosyal ve eğlence, rekabet ve beceri gelişiminde, meslek grubuna göre vücut ve dış görünüm, sağlık ve beceri gelişiminde; eğitim durumuna göre tüm alt boyutlarda; haftada yapılan egzersiz sıklığına göre sosyal ve eğlence, rekabet ve beceri gelişiminde; günlük yapılan egzersiz durumuna göre vücut ve dış görünüm ve sosyal ve eğlence alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu rapor edilmiştir. Buna karşın katılımcıların aylık gelir durumlarına göre rekreasyonel egzersize katılma motivasyonlarında ise anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Güngörmüş (2007) yaptığı çalışmada Özel sağlık-spor merkezlerinden hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörleri araştırmıştır. Araştırmaya Ankara'da büyük ölçekli özel sağlık-spor merkezlerinde egzersiz yapan 584 (302 erkek+246 kadın) birey katılım göstermiştir. Araştırmada tarama modeli benimsenmiştir. Araştırma sonucunda cinsiyete göre sağlık ve rekabet alt boyutunda, medeni duruma göre rekabet, vücut ve dış görünüm, sosyal ve eğlence ve beceri gelişim alt boyutlarında; yaşa göre rekabet, vücut ve dış görünüm ve beceri gelişimde; meslek ve eğitim ve tesisi haftalık kullanım durumuna göre sağlık alt boyutunda anlamlı farklılıklar olduğunu rapor etmiştir.

Salguero, Gonzalez-Boto, Tuero ve Marquez (2004) yaptıkları araştırmaya 204 erkek ve 224 kız olmak üzere toplam 428 genç yüzücü katılmıştır. Araştırmada genç yüzücülerin spora güdülenme nedenlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada, cinsiyete göre rekreasyonel egzersize katılım motivasyonunda anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Tsai (2005) tarafından bireylerin demografik değişkenlerine göre egzersize güdülenme düzeyleri arasındaki farklılığı test etmek amacıyla gerçekleştirdiği çalışmada, kadınların erkeklere göre “psikolojik ihtiyaç”, “hastalıklardan korunma” ve “sosyalleşme ihtiyacı” alt boyutlarında daha yüksek puanlara sahip olduğunu tespit edilmiştir. Ayrıca yaş gruplarına göre ise, 40-44 yaş grubunda olan bireylerin, diğer 4 grupta yer alan bireylere göre “psikolojik ihtiyaç” alt boyutunda daha yüksek puana sahip olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca “sosyal ihtiyaç” alt boyutunda ise, çalışan grupların diğer gruplara göre daha yüksek puana sahip olduğu bulunurken, evli ve bekar katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı rapor edilmiştir.

Gacı (2017) yapmış olduğu araştırmasına Erzurum’da fitness merkezlerine giden 215 erkek, 189 kadın olmak üzere toplam 404 bireyi çalışmaya dahil etmiştir. Tarama modeliyle gerçekleştirilen çalışmada cinsiyete göre “sosyal ve eğlence” ve “beceri gelişimi” alt boyutlarında, medeni duruma göre ise sadece “vücut ve dış görünüm” alt boyutunda anlamlı farklılıklar olduğu refah seviyesi (sağlık, beceri gelişimi ve vücut ve dış görünüm), tesislere üyelik süresi (sağlık, rekabet ve vücut ve dış görünüm) ve boş zaman faaliyetlerine katıldıkları kişilere (rekabet ve beceri gelişimi) göre anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Hsieh (2005) tarafından yapılan bir çalışmada 243 ailenin rekreasyonel sporlara katılım güdüsünü belirlemek istenmiştir. Bu çalışmanın sonucunda, ailelerin eğitim düzeylerine göre anlamlı fark elde edilirken; işlerine ve gelir düzeylerine göre güdülenme düzeyleri arasında istatistiksel olarak bir farkın olmadığı saptanmıştır.

Çetinkaya (2015) yaptığı çalışmada katılımcıların sportif rekreasyonel faaliyetlere katılmaya motive eden unsurların demografik ve diğer etkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma tarama modeliyle yürütülmüştür. Araştırma sonucunda katılımcıların rekreasyonel egzersize katılmaya motivasyonları puanlarının cinsiyete, yaşa, eğitim durumuna, çalışma süresine, gelir durumuna, medeni duruma, rekreasyonel faaliyetlere katılım sıklığına, rekreasyonel faaliyetlere katılım süresine göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Ayrıca kurumdaki görev değişkeninin rekreasyonel egzersize katılmaya motivasyonları puanlarına göre farklılık göstermediği elde edilmiştir.

Ardahan (2012) tarafından yapılan araştırmada rekreatif spor etkinliklerine katılan bireylerin bu etkinliklere katılım nedenleri ve bunların bazı demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırmaya Antalya Şehir merkezinde yaşayan bireylerden oluşan ve tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenen 441 erkek, 341 kadın toplam 782 katılımcı dahil edilmiştir. Araştırma sonucunda katılımcıları rekreatif etkinliklere motive eden sebepler, REMM'in beş alt boyutunun birçoğunda cinsiyet, yaş, medeni durum, gelir, gelir düzeyinin algılanma biçimi, eğitim ve çalışılan yere göre farklılık göstermiştir. Ayrıca Cinsiyete göre kadınlar daha çok sağlık için, erkekler de rekabet ve sosyal/eğlence için, bekarlar evlilere oranla daha fazla rekabet, dış görünüz, sosyal/eğlence ve beceri gelişimi için rekreatif spora katılmaktadırlar. Gelir arttıkça sağlık beklentisiyle spora katılımın da arttığı rapor edilmiştir.

Sağiroğlu ve Ayar (2017) yaptıkları çalışmalarında, rekreatif etkinlik amacı ile İstanbul ilinde fitness ve crossfit merkezlerinde egzersiz yapan bireyleri güdüleyen faktörleri belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya İstanbul ilinde bulunan fitness ve crossfit salonlarında, rekreatif amaçlı egzersiz yapan bireyler katılım göstermiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde rekreasyonel egzersiz motivasyonunun cinsiyete göre farklılık göstermediği; rekreasyonel egzersiz motivasyonu ile egzersiz süresi arasında ise anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Çuhadar, Er, Demirel ve Demirel (2019) tarafından yapılan araştırmada bireyleri rekreasyonel amaçlı egzersize motive eden faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örnekleme grubu Konya'da faaliyet gösteren fitness merkezlerine katılan üyeler oluşturmuştur. Araştırmalara katılan bu üyelerin 214'ü kadın, 294'ü ise erkek üyelerdir. Araştırma sonuçları incelendiğinde rekreasyonel egzersize katılım motivasyonunun cinsiyete, yaşa ve eğitim durumlarına göre farklılıklar gösterdiği rapor edilmiştir.

Sit ve Lindner (2006)'in yapmış oldukları araştırmaya yaşları 14-20 arasında değişen toplam 1235 öğrenci katılım göstermiştir. Yapılan istatistiksel analiz sonuçlarına göre, bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen 7 güdüleyici faktörün olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmanın temel bulgusuna göre, rekreasyonel aktivitelere

katılımda kızlar ve erkekler arasında en belirgin olarak “rekabet” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur.

BÖLÜM 3. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, verilerin toplanması, araştırmada kullanılan ölçme araçları ve verilerin analiz edilmesi süreçleri hakkında açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Yerel yönetimlerde çalışan personelleri sportif rekreasyonel faaliyetlere katılmaya motive eden unsurların incelendiği bu araştırmada “tarama modeli” kullanılmıştır. Tarama modeli, “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez” (Karasar, 2018, s. 109).

3.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini Sakarya Büyükşehir Belediyesinde çalışan personeller oluşturmaktadır. Örneklem ise bu evren içerisinde kolayda örnekleme yöntemiyle seçilen %74.8’si (n=151) erkek; %25.2’si (n=51) kadın toplam 202 belediye personelinden oluşmuştur. Kolayda örnekleme “hızlı ve ucuz yoldan veri elde etmenin en kestirme yoludur” (Karagöz, 2017, s. 66).

Tablo 3.1. Araştırma grubunun cinsiyete göre dağılımları.

Cinsiyet	n	%
Erkek	151	74,8
Kadın	51	25,2

Tablo 3.1’de araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyete göre dağılımları yer almaktadır. Katılımcıların %74.8’inin (n=151) erkek; %25.2’sinin ise (n=51) kadın olduğu tespit edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Yapılan bu araştırmada veri araçları olarak “Kişisel Bilgi Formu” ve “Rekreasyonel Egzersiz Motivasyon Ölçeği” kullanılmıştır. Kullanılan araçlara ait detaylı bilgiler aşağıda sunulmuştur.

3.3.1. Kişisel bilgi formu

Araştırmada katılımcılara ait demografik bilgileri tespit etmek için 11 sorudan oluşan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

3.3.2. Rekreasyonel egzersiz motivasyon ölçeği

Araştırmaya katılan bireylerin rekreatif egzersizlere katılım motivasyonlarını belirlemek için Rogers ve Morris tarafından (2003) tarafından geliştirilen Gürbüz, Aşçı ve Çelebi tarafından (2006) Türkçe’ye uyarlanan “Rekreasyonel Egzersiz Motivasyon Ölçeği” (REMM) kullanılmıştır. Ölçme aracı 5’li likert tipinde (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) ve 66 sorudan oluşmaktadır. Ölçme aracı sağlık, rekabet, vücut ve dış görünüm, sosyal ve eğlence ve beceri gelişimi olmak üzere 5 alt boyuttan oluşmaktadır.

Tablo 3.2. Ölçme aracına ilişkin güvenirlik değerleri.

Alt boyutlar	Gürbüz ve diğ., (2006)	Mevcut araştırma
Sağlık	.93	.99
Rekabet	.88	.97
Vücut ve Dış Görünüm	.85	.97
Sosyal ve Eğlence	.88	.97
Beceri Gelişimi	.84	.98

Tablo 3.2’de araştırma kapsamındaki katılımcıların, ölçme aracının alt boyutlarına ilişkin iç tutarlık katsayılarına yer verilmiştir. Buna göre sağlık alt boyutunun iç tutarlık katsayısı .99; rekabet alt boyutunun iç tutarlık katsayısı .97; vücut ve dış görünüm alt boyutunun iç tutarlık katsayısı .97; sosyal ve eğlence alt boyutunun iç tutarlık katsayısı .97 ve beceri gelişimi alt boyutunun iç tutarlık katsayısı .98 olarak tespit edilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, 2 Ocak 2020 ile 31 Ocak 2020 tarihleri arasında Sakarya Büyükşehir Belediyesinde çalışan personelden toplanmıştır. Araştırma verileri toplamadan önce araştırmacı tarafından sorular çoğaltılarak hazır hale getirilmiştir. Araştırmacı Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin çeşitli departmanlarında çalışan ve rekreatif faaliyetlere katılan katılımcılara bizzat ulaşarak araştırmanın amacını anlatmış ve araştırmaya gönüllü katılım göstermek isteyen bireylerden veriler toplanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Katılımcılardan toplanan veriler tek tek kontrol edilmiş ve hatalı eksik doldurulan anketler araştırma dışında tutulmuştur. İstatistiksel analizlere karar vermeden önce verilerin normallik sınaması yapılmış ve yapılan istatistiksel işlemin ardından veri seti dağılımının $-2 > \dots < +2$ aralığında olduğu bulunmuştur. Elde edilen bu değerlerin normal dağılıma uygun olduğu kabul edilebilir (George ve Mallery, 2001, ss. 86-87). Normal dağılım gösteren verilerin analizinde ise parametrik testler tercih edilmiştir. Verilerin genel olarak değerlendirilmesinde betimsel istatistikler, bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

BÖLÜM 4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın kapsamında yapılan istatistiksel analizlerin bulgularına ve yorumlarına yer verilmiştir

Tablo 4.1. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının cinsiyete göre karşılaştırma sonuçları.

	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	t	p
Sağlık	Erkek	151	3,67	1,16	-,14	,88
	Kadın	51	3,70	1,35		
Rekabet	Erkek	151	2,65	1,09	1,25	,21
	Kadın	51	2,42	1,20		
Vücut ve Dış Görünüm	Erkek	151	3,18	1,11	,00	,99
	Kadın	51	3,17	1,00		
Sosyal ve Eğlence Boyutu	Erkek	151	3,36	,96	1,18	,23
	Kadın	51	3,16	1,26		
Beceri Gelişimi	Erkek	151	3,55	1,08	1,02	,30
	Kadın	51	3,36	1,30		

Tablo 4.1’ de katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasında kullanılan bağımsız gruplar t- testi sonucu yer almaktadır. Sonuçlar egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının cinsiyete göre farklılaşmadığını göstermektedir ($p > .05$).

Tablo 4.2. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırma sonuçları.

	Yaş Grupları	n	$\bar{X}$	ss	F	p
Sağlık	20-30 arası	54	3,51	1,26	,64	,58
	31-40 arası	90	3,68	1,06		
	41-50 arası	47	3,79	1,38		
	51 ve üzeri	11	3,94	1,30		
Rekabet	20-30 arası	54	2,61	1,16	,46	,70
	31-40 arası	90	2,61	1,11		
	41-50 arası	47	2,46	1,10		
	51 ve üzeri	11	2,88	1,18		
Vücut ve Dış Görünüm	20-30 arası	54	3,06	1,20	,87	,45
	31-40 arası	90	3,13	1,04		
	41-50 arası	47	3,39	1,08		
	51 ve üzeri	11	3,19	,64		

Sosyal ve Eğlence Boyutu	20-30 arası	54	3,22	1,12	,33	,80
	31-40 arası	90	3,30	,97		
	41-50 arası	47	3,42	1,17		
	51 ve üzeri	11	3,22	,70		
Beceri Gelişimi	20-30 arası	54	3,30	1,24	1,17	,32
	31-40 arası	90	3,50	,99		
	41-50 arası	47	3,69	1,25		
	51 ve üzeri	11	3,75	1,24		

Tablo 4.2’de katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasında kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu yer almaktadır. Sonuçlar katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının yaş gruplarına göre farklılaşmadığını göstermektedir ($p > .05$).

Tablo 4.3. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının eğitim durumlarına göre karşılaştırma sonuçları.

	Eğitim Durumu	n	$\bar{X}$	ss	F	p	Fark
Sağlık	1) Ortaokul	26	4,05	1,29	2,31	,06	
	2) Lise	47	3,71	1,23			
	3) Ön Lisans	35	3,63	1,12			
	4) Lisans	60	3,80	1,04			
	5) Lisans Üstü	34	3,18	1,36			
Rekabet	1) Ortaokul	26	2,48	1,18	1,11	,35	
	2) Lise	47	2,80	1,10			
	3) Ön Lisans	35	2,78	1,17			
	4) Lisans	60	2,46	1,04			
	5) Lisans Üstü	34	2,41	1,18			
Vücut ve Dış Görünüm	1) Ortaokul	26	3,57	1,07	2,51	,04	1>4,5
	2) Lise	47	3,12	,99			
	3) Ön Lisans	35	3,46	,96			
	4) Lisans	60	3,05	1,02			
	5) Lisans Üstü	34	2,87	1,31			
Sosyal ve Eğlence Boyutu	1) Ortaokul	26	3,70	1,13	1,58	,18	
	2) Lise	47	3,33	,87			
	3) Ön Lisans	35	3,38	,95			
	4) Lisans	60	3,21	1,05			
	5) Lisans Üstü	34	3,06	1,23			
Beceri Gelişimi	1) Ortaokul	26	4,13	,99	3,94	,00	1>4,5
	2) Lise	47	3,56	1,11			
	3) Ön Lisans	35	3,65	,98			
	4) Lisans	60	3,36	,97			
	5) Lisans Üstü	34	3,05	1,46			

Tablo 4.3’de katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının eğitim durumlarına göre karşılaştırılmasında kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu yer almaktadır. Sonuçlar katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının eğitim durumlarına göre farklılaştığını göstermektedir ($p < .05$). Farklılığın

kaynağını belirlemek için yapılan Post Hoc (TUKEY) testi sonuçlarına göre vücut ve dış görünüm ve beceri gelişimi alt boyutlarında ortaokul eğitim düzeyine sahip katılımcıların lisans ve lisansüstü eğitim seviyesine sahip olanlara göre puan ortalamalarının anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.4. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının çalışma süresine göre karşılaştırma sonuçları.

	Çalışma Süresi	n	$\bar{X}$	ss	F	p
Sağlık	0-5 yıl arası	53	3,74	1,00	,52	,66
	6-10 yıl arası	58	3,76	1,31		
	11-15 yıl arası	59	3,66	1,20		
	16 ve üzeri	32	3,45	1,35		
Rekabet	0-5 yıl arası	53	2,60	1,09	,15	,92
	6-10 yıl arası	58	2,56	1,24		
	11-15 yıl arası	59	2,54	1,05		
	16 ve üzeri	32	2,71	1,13		
Vücut ve Dış Görünüm	0-5 yıl arası	53	3,08	1,09	,77	,51
	6-10 yıl arası	58	3,31	1,14		
	11-15 yıl arası	59	3,23	1,03		
	16 ve üzeri	32	3,00	1,04		
Sosyal ve Eğlence Boyutu	0-5 yıl arası	53	3,33	,98	,10	,95
	6-10 yıl arası	58	3,35	1,12		
	11-15 yıl arası	59	3,26	,99		
	16 ve üzeri	32	3,27	1,16		
Beceri Gelişimi	0-5 yıl arası	53	3,53	1,02	,32	,81
	6-10 yıl arası	58	3,56	1,27		
	11-15 yıl arası	59	3,52	1,12		
	16 ve üzeri	32	3,32	1,13		

Tablo 4.4’de katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının çalışma süresine göre karşılaştırılmasında kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu yer almaktadır. Sonuçlar katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının çalışma süresine göre farklılaşmadığını göstermektedir ($p > .05$).

Tablo 4.5. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının aylık gelir durumlarına göre karşılaştırma sonuçları.

	Aylık Gelir Durumu	n	$\bar{X}$	ss	F	p
Sağlık	2001-3000 tl arası	99	3,66	1,24	,13	,93
	3001- 4000 tl arası	48	3,77	1,29		
	4001-5000 tl arası	15	3,60	,93		
	5001 tl ve üzeri	40	3,63	1,13		
Rekabet	2001-3000 tl arası	99	2,54	1,09	2,44	,06
	3001- 4000 tl arası	48	2,65	1,30		
	4001-5000 tl arası	15	3,27	1,09		
	5001 tl ve üzeri	40	2,39	,89		

Vücut ve Dış Görünüm	2001-3000 tl arası	99	3,17	1,18	1,32	,26
	3001- 4000 tl arası	48	3,31	1,05		
	4001-5000 tl arası	15	3,45	,76		
	5001 tl ve üzeri	40	2,92	,93		
Sosyal ve Eğlence Boyutu	2001-3000 tl arası	99	3,31	1,06	1,09	,35
	3001- 4000 tl arası	48	3,21	1,13		
	4001-5000 tl arası	15	3,75	,97		
	5001 tl ve üzeri	40	3,23	,92		
Beceri Gelişimi	2001-3000 tl arası	99	3,58	1,14	,98	,40
	3001- 4000 tl arası	48	3,54	1,37		
	4001-5000 tl arası	15	3,63	,70		
	5001 tl ve üzeri	40	3,23	,94		

Tablo 4.5’de katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının aylık gelir durumlarına göre karşılaştırılmasında kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu yer almaktadır. Sonuçlar katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının aylık gelir durumlarına göre farklılaşmadığını göstermektedir ($p > .05$).

Tablo 4.6. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının medeni duruma göre karşılaştırma sonuçları.

	Medeni Durum	n	$\bar{X}$	ss	t	p
Sağlık	Bekar	72	3,52	1,36	-1,27	,20
	Evli	130	3,76	1,11		
Rekabet	Bekar	72	2,56	1,18	-,30	,76
	Evli	130	2,61	1,09		
Vücut ve Dış Görünüm	Bekar	72	3,16	1,17	-,18	,85
	Evli	130	3,19	1,03		
Sosyal ve Eğlence Boyutu	Bekar	72	3,20	1,13	-1,06	,28
	Evli	130	3,36	1,00		
Beceri Gelişimi	Bekar	72	3,45	1,26	-,49	,62
	Evli	130	3,53	1,06		

Tablo 4.6’ da katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının medeni duruma göre karşılaştırılmasında kullanılan bağımsız gruplar t- testi sonucu yer almaktadır. Sonuçlar egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının medeni duruma göre farklılaşmadığını göstermektedir ($p > .05$).

Tablo 4.7. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının kurumdaki görev duruma göre karşılaştırma sonuçları.

	Görev Durumu	n	$\bar{X}$	ss	t	p
Sağlık	Memur	105	3,86	1,02	2,31	,02
	İşçi	97	3,47	1,36		
Rekabet	Memur	105	2,58	1,05	-,13	,89
	İşçi	97	2,60	1,20		
Vücut ve Dış Görünüm	Memur	105	3,26	1,01	1,18	,23
	İşçi	97	3,08	1,15		
Sosyal ve Eğlence Boyutu	Memur	105	3,40	,96	1,36	,17
	İşçi	97	3,20	1,12		
Beceri Gelişimi	Memur	105	3,57	1,06	,90	,36
	İşçi	97	3,43	1,21		

Tablo 4.7’ da katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının kurumdaki görev duruma göre karşılaştırılmasında kullanılan bağımsız gruplar t- testi sonucu yer almaktadır. Sonuçlar egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının kurumdaki görev duruma göre sağlık alt boyutunda memurlar lehine farklılaştığını göstermektedir ($p < .05$).

Tablo 4.8. Katılımcıların egzersiz motivasyon alt boyut puanlarının spor türüne göre karşılaştırma sonuçları.

	Spor Türü	n	$\bar{X}$	ss	t	p
Sağlık	Takım	97	3,50	1,31	-1,96	,04
	Bireysel	105	3,84	1,07		
Rekabet	Takım	97	2,47	1,14	-1,45	,14
	Bireysel	105	2,70	1,10		
Vücut ve Dış Görünüm	Takım	97	3,13	1,20	-51	,60
	Bireysel	105	3,21	,95		
Sosyal ve Eğlence Boyutu	Takım	97	3,27	1,10	-,50	,61
	Bireysel	105	3,34	1,00		
Beceri Gelişimi	Takım	97	3,38	1,25	-1,50	,13
	Bireysel	105	3,62	1,02		

Tablo 4.8’ da katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının spor türüne göre karşılaştırılmasında kullanılan bağımsız gruplar t- testi sonucu yer almaktadır. Sonuçlar egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının spor türüne göre sağlık alt boyutunda bireysel spor yapanlar lehine farklılaştığını göstermektedir ($p < .05$).

Tablo 4.9. Katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılım sıklıklarına göre karşılaştırma sonuçları.

	Faliyetlere Katılım Sıklığı	n	$\bar{X}$	ss	F	p	Fark
Sağlık	1) Günde 1 saatten az	46	3,85	1,25	2,27	,03	2>3,5
	2) Günde 1-3 saat	29	3,98	1,11			
	3) Günde 4-6 saat	18	3,03	1,30			
	4) Haftada 1-3 gün	46	3,84	1,15			
	5) Haftada 4-6 gün	22	3,25	1,41			
	6) Ayda 1-3 gün	27	3,44	1,03			
	7) Ayda 4-6 gün	14	3,91	,88			
Rekabet	1) Günde 1 saatten az	46	2,53	1,12	,80	,57	
	2) Günde 1-3 saat	29	2,59	1,09			
	3) Günde 4-6 saat	18	2,28	1,03			
	4) Haftada 1-3 gün	46	2,64	1,18			
	5) Haftada 4-6 gün	22	2,93	1,17			
	6) Ayda 1-3 gün	27	2,70	1,04			
	7) Ayda 4-6 gün	14	2,29	1,23			
Vücut ve Dış Görünüm	1) Günde 1 saatten az	46	3,05	1,09	,85	,53	
	2) Günde 1-3 saat	29	3,31	1,05			
	3) Günde 4-6 saat	18	3,03	1,13			
	4) Haftada 1-3 gün	46	3,33	1,14			
	5) Haftada 4-6 gün	22	3,41	1,04			
	6) Ayda 1-3 gün	27	3,04	,96			
	7) Ayda 4-6 gün	14	2,85	1,15			
Sosyal ve Eğlence Boyutu	1) Günde 1 saatten az	46	3,26	1,14	1,73	,11	
	2) Günde 1-3 saat	29	3,40	1,06			
	3) Günde 4-6 saat	18	2,67	1,21			
	4) Haftada 1-3 gün	46	3,50	,93			
	5) Haftada 4-6 gün	22	3,20	,97			
	6) Ayda 1-3 gün	27	3,52	,82			
	7) Ayda 4-6 gün	14	3,17	1,18			
Beceri Gelişimi	1) Günde 1 saatten az	46	3,54	1,23	1,18	,31	
	2) Günde 1-3 saat	29	3,67	1,06			
	3) Günde 4-6 saat	18	2,96	1,21			
	4) Haftada 1-3 gün	46	3,65	1,12			
	5) Haftada 4-6 gün	22	3,34	1,41			
	6) Ayda 1-3 gün	27	3,38	,94			
	7) Ayda 4-6 gün	14	3,75	,67			

Tablo 4.9’da katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılım sıklıklarına göre karşılaştırılmasında kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu yer almaktadır. Sonuçlar katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılım sıklıklarına göre farklılaştığını göstermektedir ($p < .05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan Post Hoc (TUKEY) testi sonuçlarına göre sağlık alt boyutlarında günde 1-3 saat arası egzersiz yapanların puan ortalaması, günde 4-6 saat egzersiz yapanlar ve haftada 4-6 gün egzersiz yapanlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.10. Katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılma sürelerine göre karşılaştırma sonuçları.

	Faaliyetlere Katılma Süresi	n	$\bar{X}$	ss	F	p
Sağlık	0-5 yıl arası	64	3,60	1,09	1,40	,23
	6-10 yıl arası	47	3,51	1,25		
	11-15 yıl arası	44	3,73	1,19		
	16-20 yıl arası	22	3,60	1,53		
	21 yıl ve üzeri	25	4,17	1,05		
Rekabet	0-5 yıl arası	64	2,55	1,04	,42	,79
	6-10 yıl arası	47	2,50	1,08		
	11-15 yıl arası	44	2,78	1,22		
	16-20 yıl arası	22	2,55	1,13		
	21 yıl ve üzeri	25	2,55	1,26		
Vücut ve Dış Görünüm	0-5 yıl arası	64	3,04	,95	,54	,70
	6-10 yıl arası	47	3,16	1,13		
	11-15 yıl arası	44	3,23	1,08		
	16-20 yıl arası	22	3,37	1,11		
	21 yıl ve üzeri	25	3,29	1,28		
Sosyal ve Eğlence Boyutu	0-5 yıl arası	64	3,28	,82	,08	,98
	6-10 yıl arası	47	3,30	1,18		
	11-15 yıl arası	44	3,38	1,09		
	16-20 yıl arası	22	3,29	1,28		
	21 yıl ve üzeri	25	3,25	1,06		
Beceri Gelişimi	0-5 yıl arası	64	3,42	,99	,92	,45
	6-10 yıl arası	47	3,38	1,21		
	11-15 yıl arası	44	3,49	1,27		
	16-20 yıl arası	22	3,64	1,26		
	21 yıl ve üzeri	25	3,86	,98		

Tablo 4.10’da katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılma sürelerine göre karşılaştırılmasında kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu yer almaktadır. Sonuçlar katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılma sürelerine göre farklılaşmadığını göstermektedir ($p > .05$).

Tablo 4.11. Katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının lisanslı spor yapma durumlarına göre karşılaştırma sonuçları.

	Lisanslı Spor Yapma	n	$\bar{X}$	ss	t	p
Sağlık	L. Spor Yapan	85	3,65	1,20	-,24	,80
	L. Spor Yapmayan	117	3,69	1,21		
Rekabet	L. Spor Yapan	85	2,65	1,13	,60	,54
	L. Spor Yapmayan	117	2,55	1,12		
Vücut ve Dış Görünüm	L. Spor Yapan	85	3,08	1,13	-1,04	,29
	L. Spor Yapmayan	117	3,24	1,04		
Sosyal ve Eğlence Boyutu	L. Spor Yapan	85	3,22	1,11	-,92	,35
	L. Spor Yapmayan	117	3,36	1,00		
Beceri Gelişimi	L. Spor Yapan	85	3,48	1,13	-,23	,81
	L. Spor Yapmayan	117	3,52	1,15		

Tablo 4.11’ de katılımcıların egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının lisanslı spor yapma durumlarına göre karşılaştırılmasında kullanılan bağımsız gruplar t- testi sonucu yer almaktadır. Sonuçlar egzersiz motivasyonu alt boyut puanlarının lisanslı spor yapma durumlarına göre farklılaşmadığını göstermektedir ($p>.05$).

BÖLÜM 5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümünde, araştırma kapsamında elde edilen bulguların istatistiksel analiz sonuçları literatür ışığında tartışılmış ve bu bulgulara ait yorum, sonuç ve önerilere yer verilmiştir

5.1. Tartışma

Yapılan bu araştırma; yerel yönetimlerde çalışan personelleri sportif rekreasyonel faaliyetlere katılmaya motive eden unsurların incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya 151'i erkek, 51'i kadın toplam 202 yetişkin birey katılım göstermiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel egzersize katılma motivasyonu puanlarının cinsiyete göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Puan ortalamaları incelendiğinde ise sağlık alt boyutunda kadın katılımcıların, rekabet, vücut ve dış görünüm, sağlık ve eğlence ve beceri gelişimi alt boyutlarında ise erkek katılımcıların puan ortalamasının yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırma sonucunda cinsiyete göre anlamlı farklılığın olmamasının nedeni olarak örneklem grubunun egzersize katılma yönelik hedef ve beklentilerinin benzer olabileceği gösterilebilir. Literatür incelendiğinde araştırma sonucunu destekleyen çalışmalara rastlanılmıştır (Ayar, 2017; Sağıroğlu ve Ayar, 2017; Fisher ve diğerleri, 2016; Salguero ve diğerleri, 2004).

Ayar (2017) araştırmasında, rekreatif etkinlik amacı ile İstanbul ilinde fitness ve crossfit merkezlerinde egzersiz yapan bireyleri güdeleyen faktörlerin belirleyerek, bu faktörlerin bazı değişkenlerle ilişkisini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma bulgularına göre; rekreasyonel egzersiz motivasyonunun cinsiyete göre farklılık göstermediği bulunmuştur. Sağıroğlu ve Ayar (2017)'in İstanbul ilinde fitness ve crossfit merkezlerinde egzersiz yapan bireyleri güdüleyen faktörleri belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmaya İstanbul ilinde bulunan fitness ve crossfit salonlarında, rekreatif amaçlı egzersiz yapan bireyler katılım göstermiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde rekreasyonel egzersiz motivasyonunun cinsiyete göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Fisher ve diğerlerinin (2016) egzersiz katılımcıları üzerinde yapmış olduğu

araştırmada egzersiz motivasyonunun sağlık, dış görünüm, sosyal boyutlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit etmiştir. Yurt dışında yapılan bir başka araştırmada; Salguero, Gonzalez-Boto, Tuerom ve Marquez (2004) tarafından 428 genç yüzücü üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada genç yüzücülerin spora güdülenme nedenlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, cinsiyete göre rekreasyonel egzersize katılım motivasyonunda anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulguların aksine sportif rekreasyonel faaliyetlere katılmaya motive eden unsurların cinsiyete göre farklılaştığını gösteren çalışmalarda vardır (ifti, 2018; Kilpatrick ve diğerleri, 2005; Güngörmüş, 2007; Sit ve Lindner, 2006).

Çiftçi (2018)'nin Bolu ve Ankara ilinde spora katılım gösteren 120'si erkek 115'i kadın olmak üzere 235 yetişkin üzerinde yaptığı araştırma bulguları incelendiğinde, rekreasyonel egzersiz motivasyonlarından rekabet, sosyal ve eğlence ve beceri gelişimi alt boyutlarında istatistiksel olarak erkekler lehine anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Kilpatrick, Hebert ve Bartholomew (2005) tarafından Amerika Birleşik Devletleri'nde yaptıkları araştırmaya yaşları 18 ila 47 arasında değişen toplam 233 ğrenci katılım göstermiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde cinsiyetin egzersize katılım motivasyonu ve yapılan aktivite üzerinde erkekler lehine anlamlı derecede yüksek olduğu rapor edilmiştir. Benzer bir sonuç olan Güngörmüş (2007)'n yaptığı çalışmada özel sağlık-spor merkezlerinden hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörleri araştırmıştır. Araştırma sonucunda cinsiyete göre sağlık ve rekabet alt boyutunda anlamlı farklılıklar olduğu rapor edilmiştir. Yurt dışı kaynaklı bir araştırma olan Sit ve Lindner (2006)'in yapmış oldukları araştırmaya yaşları 14-20 arasında değişen toplam 1235 ğrenci katılım göstermiştir. Yapılan istatistiksel analiz sonuçlarına göre, rekreasyonel aktivitelere katılımında kadınlar ve erkekler arasında en belirgin olarak "rekabet" alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu ifade edilmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel egzersize katılma motivasyonu puanlarının yaş gruplarına göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Alt boyut puanları genel olarak değerlendirildiğin ise yaşla beraber ifade edilen alt boyutların puanlarında artış olduğu söylenebilir. Bunun nedeni olarak yaşla beraber sağlığa dikkat etme güdüsü bu nedenle de spor faaliyetlere daha çok katılma isteği ve beklentilerin

benzer yönde olması gösterilebilir. Ayrıca yaş ilerledikçe bireyler kendi sorumluluklarının farkında olup, başarı odaklı ve azimli bir kişilik yapısı sergileyebilmektedirler (Çiftçi, 2018). Bu nedenle de araştırmaya katılan bireyler yaşla beraber egzersize katılım motivasyonu içerisinde olmuş olabilirler.

Literatür incelendiğinde ise bazı araştırmalar rekreasyonel egzersize katılma motivasyonu puanlarının yaşa göre farklılık gösterdiğini işaret etmiştir (Çuhadar, Er, Demirel ve Demirel, 2019; Güngörmüş, 2007; Çetinkaya, 2015; Tan, 2019). Çuhadar ve diğerleri (2019) tarafından yapılan araştırmaya Konya'da faaliyet gösteren fitness merkezlerine katılan üyeler katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre rekreasyonel egzersize katılım motivasyonunun yaşa göre farklılık gösterdiği rapor edilmiştir. Güngörmüş (2007) yaptığı çalışmada Özel sağlık-spor merkezlerinden hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörleri araştırmıştır. Araştırmaya Ankara'da büyük ölçekli özel sağlık-spor merkezlerinde egzersiz yapan 584 (302 erkek+246 kadın) birey katılım göstermiştir. Araştırma sonucunda yaşa göre rekabet, vücut ve dış görünüm ve beceri gelişimde anlamlı farklılıklar olduğu rapor edilmiştir. Benzer bir sonuca da Çetinkaya ulaşmıştır. Çetinkaya (2015) yaptığı araştırmada katılımcıların sportif rekreasyonel faaliyetlere katılmaya motive eden unsurların demografik ve diğer etkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların rekreasyonel egzersize katılma motivasyonları puanlarının yaşa göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Tan (2019) Konya ilinde tarama modeliyle yaptığı araştırmasına rekreasyonel egzersiz hizmeti veren 3 farklı özel spor merkezinde egzersiz yapan ve tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilen, 343 erkek ve 124 kadın olmak üzere toplam 467 gönüllü bireyi dahil etmiştir. Yapılan analizler sonucunda katılımcıların yaşa göre beceri gelişiminde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu rapor etmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel egzersize katılma motivasyonu puanlarından, vücut ve dış görünüm ve beceri gelişim alt boyutlarında eğitim durumlarına göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Her iki alt boyutta da ortaokul düzeyinde eğitim seviyesi olanların lisans ve lisansüstü düzeyinde eğitim seviyesine sahip olanlardan puan ortalamalarının yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca anlamlı farklılık olmamasına karşın diğer alt boyutlarda da eğitim seviyesi arttıkça puan ortalamalarının düştüğü elde edilmiştir. Literatürde yer alan çalışmalarda eğitim

seviyesi arttıkça rekreasyonel faaliyetlere katılma puanında düşüş gösteren çalışmaların olduğu göze çarpmıştır (Çetinkaya, 2015). Çetinkaya (2015) yaptığı araştırmada katılımcıların sportif rekreasyonel faaliyetlere katılmaya motive eden unsurların demografik ve diğer etkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların rekreasyonel egzersize katılma motivasyonları puanlarının eğitim durumuna, anlamlı farklılık gösterdiği ve eğitim seviyesi düşük olanların yüksek olanlara göre puan ortalamalarının yüksek olduğu bulunmuştur. Karakaş ve diğerlerinin (2015) araştırmasında eğitim seviyesine göre rekreasyonel etkinliklere katılım motivasyonların beceri gelişimi ve rekabet alt boyutunda farklılık gösterdiği rapor edilmiştir. Ayrıca Hsieh (2005) tarafından yapılan bir araştırmada 243 ailenin rekreasyonel sporlara katılım güdüsünü belirlemek istenmiştir. Araştırmanın sonucunda, ailelerin eğitim düzeylerine göre anlamlı fark elde edilmiştir. Bunun yanında White (1975), Scott ve Munson (1994), Lee ve diğ. (2001) ve Solop ve diğ. (2001) eğitim ile rekreasyona katılım arasında ilişki olduğunu ortaya koymak için çalışma yapmışlardır. Araştırmacılara göre eğitim düzeyinin artması bireyleri daha çok bireyselleştirirken, eğitim düzeyinin azalması bireyleri daha çok başkalarıyla beraber, ortak katılabilecekleri etkinliklere teşvik etmektedir. Eğitim piramidinde daha altlarda olanlar aile ve arkadaş gruplarıyla bir araya gelerek etkinliklere katılırlarken, iyi eğitim almış bireyler ya çok yakın arkadaşlarıyla ya da yalnız olarak yakın ve/veya uzak destinasyondaki etkinlikleri tercih edebilmektedirler.

Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel egzersize katılma motivasyonu puanlarının çalışma süresine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Alt boyutlardaki puan ortalamaları incelendiğinde sağlık alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 6-10 yıl arası çalışma süresinde olanlarda; rekabet alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 16 ve üzeri çalışma süresinde olanlarda; vücut ve dış görünümde en yüksek puan ortalamasının 6-10 yıl arası çalışma süresinde olanlarda; sosyal ve eğlence boyutunda en yüksek puan ortalamasının 6-10 yıl arası çalışma süresinde olanlarda ve benzer şekilde beceri gelişiminde de boyutunda en yüksek puan ortalamasının 6-10 yıl arası çalışma süresinde olanlarda olduğu bulunmuştur. Bunun nedenleri arasında mesleğin başlarında bireylerin rekreatif etkinliklere daha sık ilgi duymuş olabileceği düşünülebilir. Literatürde yer alan çalışmalarda rekreasyonel egzersize katılma motivasyonları puanlarının çalışma süresine göre farklılık gösterdiğini

tespit eden çalışmalar bulunmaktadır. Yetişkinler bireyler üzerinde tarama modeli kullanarak yapılan araştırmada katılımcıların sportif rekreasyonel faaliyetlere katılmaya motive eden unsurların demografik ve diğer etkenlere göre farklılık gösterip göstermediği belirlenmek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların rekreasyonel egzersize katılma motivasyonları puanlarının çalışma süresine göre anlamlı farklılık gösterdiği elde edilmiştir (Çetinkaya, 2015).

Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel egzersize katılma motivasyonu puanlarının gelir durumuna göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonucun gerekçesi olarak katılımcıların gelir düzeyindeki farklılıkların rekreasyonel alan seçiminde etkin bir rol oynamadığı şeklinde ifade edilebilir. Literatürde yapılan bu araştırmanın sonucunu destekleyen çalışmalar mevcuttur (Tan, 2019; Hsieh, 2005). Tan (2019) tarafından Konya ilinde yapılan araştırmaya 467 gönüllü bireyi dahil etmiştir. Araştırma raporlarında katılımcıların aylık gelir durumlarına göre rekreasyonel egzersize katılma motivasyonlarında ise anlamlı farklılık olmadığı ifade edilmiştir. Benzer şekilde Hsieh (2005) tarafından yapılan bir araştırmada gelir düzeylerine göre güdülenme düzeyleri arasında istatistiksel olarak bir farkın olmadığı saptanmıştır. Alanyazın incelendiğinde Gürbüz ve Henderson (2014) yaptıkları araştırmada sosyo-ekonomik düzeyin rekreasyonel etkinlik tercihini etkilediğini, sosyo-ekonomik durumu iyi olan bireylerin diğer bireylere oranla sosyal, açık alan rekreasyonu ve turizm aktivitelerine daha sık katıldıkları rapor edilmiştir. Benzer şekilde Chick, Hsu, Yeh ve Hsieh (2015) tarafından yapılan araştırmada kişilerin rekreasyonel etkinlik tercihlerinin gelir düzeyine göre farklılık gösterdiği rapor edilmiştir. Literatürde rekreasyonel etkinliklere katılmada gelir düzeyin önemli bir faktör olduğu (Howard ve Crompton, 1984; Jackson ve Henderson 1995; Frisby ve Fenton, 1998; Johnson, Bowker ve Cordell, 2001; Mowen, Payne ve Scott, 2005; Shores, Scott ve Floyd, 2007) yönünde çok fazla araştırma olmasına karşın yapılan bu araştırmada gelir düzeyinin rekreasyonel etkinliklere katılımı etkili bir faktör olmadığı bulunmuştur. Bu durumun seçilen örneklem grubunun demografik yapısından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel egzersize katılma motivasyonu puanlarının medeni durumuna göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Tüm alt boyutlarda evli bireylerin puan ortalamaları bekar bireylere göre yüksektir. Bu durumun oluşmasında evli bireylerin rekreatif etkinliklere ailesiyle beraber katılmış olabileceği

bu nedenle de puan ortalamalarının yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Araştırma sonucuyla benzer olarak Tsai (2005) tarafından bireylerin demografik değişkenlerine göre egzersize güdülenme düzeyleri arasındaki farklılığı test etmek amacıyla gerçekleştirdiği çalışmada, evli ve bekar katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı rapor edilmiştir. Araştırma sonucundan farklı olarak; Gacı (2017) yapmış olduğu araştırmasına Erzurum'da fitness merkezlerine giden 215 erkek, 189 kadın olmak üzere toplam 404 bireyi çalışmaya dahil etmiştir. Tarama modeliyle gerçekleştirilen çalışmada medeni duruma göre sadece “vücut ve dış görünüm” alt boyutunda anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Gacı'ın araştırma sonucuyla yapılan bu araştırmanın vücut ve dış görünüm dışındaki sonuçları benzerlik göstermiştir (Gacı, 2017). Benzer bir sonuç olarak, Ardahan (2012) tarafından yapılan araştırmanın sonucunda katılımcıları rekreatif etkinliklere motive eden sebepler, medeni duruma göre farklılık göstermiştir. Güngörmüş (2007) ise yaptığı çalışmada Özel sağlık-spor merkezlerinden hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörleri araştırmıştır. Araştırma sonucunda medeni duruma göre rekabet, vücut ve dış görünüm, sosyal ve eğlence ve beceri gelişim alt boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu rapor edilmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel egzersize katılma motivasyonu puanlarından sağlık alt boyutunda kurumdaki görev durumuna göre farklılık tespit edilmiştir. Bu alt boyutta memur olanların puan ortalamasının işçi olanlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu elde edilmiştir. Buna gerekçe olarak memurların daha bilinçli olarak sağlık için egzersize katıldıkları gösterilebilir. Literatürde yapılan çalışmalarda araştırma sonucunu destekleyen (Çetinkaya, 2015) ve araştırma sonucuyla farklılık gösteren çalışmalar (Ardahan, 2012) göze çarpmaktadır. Çetinkaya (2015) yaptığı araştırmasının sonucunda katılımcıların rekreasyonel egzersize katılma motivasyonları puanlarının kurumdaki görev değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediğini belirlemiştir. Ardahan (2012) ise yaptığı araştırmasında rekreatif spor etkinliklerine katılma puanlarının çalışılan yere göre farklılık gösterdiğini rapor etmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel egzersize katılma motivasyonu puanlarından sağlık alt boyutunda spor türüne göre farklılık tespit edilmiştir. Bu alt boyutta bireysel spor yapanların takım sporu yapanlara göre puan ortalaması anlamlı derecede yüksektir. Söz konusu bu farklılığa gerekçe olarak bireysel spor yapanların

kendi sağlıklarını ön planda tutarak rekreatif faaliyetlere katılım göstermiş olabileceği gösterilebilir. Literatür incelendiğinde Çiftçi (2018)'nin yapmış olduğu araştırmada rekreasyonel egzersiz motivasyonları puanlarının yapılan branş değişkeni açısından beceri gelişimi, sosyal ve eğence ve rekabet alt boyutlarında farklılıklar olduğu ifade edilmiştir. Gill ve diğerlerinin (1996) yapmış olduğu araştırmaya özel bir spor kulübünde egzersiz programına kayıtlı toplam 87 katılımcı dahil edilmiştir. Araştırma bulgularına göre kıdemli sporcuların genç sporculara oranla daha rekabet odaklı oldukları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel egzersize katılma motivasyonu puanlarından sağlık alt boyutunda rekreasyonel faaliyetlere katılım sıklıklarına göre farklılık tespit edilmiştir. Günde 1-3 saat arası egzersiz yapanların puan ortalaması, günde 4-6 saat egzersiz yapanlar ve haftada 4-6 gün egzersiz yapanlara göre anlamlı derecede yüksektir. Araştırma sonucuna benzer olarak Çetinkaya (2015)'nin yapmış olduğu araştırmada da sportif rekreasyonel faaliyetlere katılma motivasyonu puanlarının sağlık alt boyutunda farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca Gümüş (2016)'ün araştırma bulgularında da rekreatif alan tercihlerinin egzersize katılım sıklığına göre farklılık göstermediği rapor edilmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel egzersize katılma motivasyonu puanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılım sürelerine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Sağlık alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 21 yıl ve üzerinde faaliyetlere katılanlarda; rekabet alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 11-15 yıl arası faaliyetlere katılanlarda; vücut ve dış görünüm alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 16-20 yıl arası faaliyetlere katılanlarda; sosyal ve eğence alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 11-15 yıl arası faaliyetlere katılanlarda; beceri gelişimi alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 21 yıl ve üzerinde faaliyetlere katılanlarda olduğu bulunmuştur. Kılıç (2006)'ın araştırmasında harcanabilir gelirin sportif rekreasyonel faaliyetlere etkisi araştırılmıştır. Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun haftada 1-3 saat sportif faaliyetlere zaman ayırdığını ve spora ayrılan zamanın artırılması gerektiği sonucu elde edilmiştir. Benzer şekilde Bekar (2019)'ın araştırmasında da rekreasyonel motivasyonun egzersize katılım süresinin arttıkça anlamlı şekilde artış gösterdiği bulunmuştur.

Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel egzersize katılma motivasyonu puanlarının lisanslı spor yapma durumlarına göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Sağlık, vücut ve dış görünüm, sosyal ve eğlence, beceri gelişimi alt boyutlarında lisanssız spor yapanların rekabet alt boyutunda ise lisanslı spor yapanların puan ortalaması yüksektir. Rekabet alt boyutunda lisanslı spor yapanların puan ortalamasının yüksek olmasının nedeni olarak lisanslı spor yapanların sürekli rakipleri ile mücadele içerisinde olması gösterilebilir. Diğer boyutlardaki puan ortalamasının ise lisanslı spor yapmayanların rekreatif faaliyetleri onları dinlendiren, eğlendiren bir aktivite olarak görmüş olabilecekleri için bu yönlerini geliştirme gayretinde oldukları şeklinde yorumlanabilir. Dalkıran ve Aslan (2015) yaptıkları araştırmada sporcuların sedanter olanlara göre fiziksel aktivite bilinç düzeylerinin anlamlı derecede yüksek olduğunu bulmuşlardır.

5.2. Sonuç

Araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlar aşağıda verilmiştir.

- Araştırma sonucunda katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere katılma motivasyonları puanlarının cinsiyete göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>.05$).
- Araştırma sonucunda katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere katılma motivasyonları puanlarının yaşa göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>.05$).
- Araştırma sonucunda katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere katılma motivasyonları puanlarının eğitim durumlarına göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<.05$).
- Araştırma sonucunda katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere katılma motivasyonları puanlarının çalışma süresine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>.05$).
- Araştırma sonucunda katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere katılma motivasyonları puanlarının aylık gelir durumuna göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>.05$).

- Araştırma sonucunda katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere katılma motivasyonları puanlarının medeni duruma göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>.05$).
- Araştırma sonucunda katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere katılma motivasyonları puanlarının kurumdaki görev durumu göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<.05$).
- Araştırma sonucunda katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere katılma motivasyonları puanlarının spor türüne göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<.05$).
- Araştırma sonucunda katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere katılma motivasyonları puanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılım sıklığına göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<.05$).
- Araştırma sonucunda katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere katılma motivasyonları puanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılım süresine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>.05$).
- Araştırma sonucunda katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere katılma motivasyonları puanlarının lisanslı spor yapma durumlarına göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>.05$).

5.3. Öneriler

1. Yapılan bu araştırma Sakarya ili ile sınırlandırılmıştır. Bu nedenle daha geniş örneklem grubunun katılım göstereceği (farklı iller ve bölgelerdeki belediyeler) araştırmalar planlanabilir.
2. Benzer araştırmalar ortaöğretim ve yükseköğretim kademesinde de planlanabilir.
3. Egzersiz motivasyonu konusunu birçok değişken etkilemektedir. Bunlardan bazıları, kişilik, kaygı, özgüven ve psikolojik sağlamlıktır. İleride yapılacak araştırmalarda bu kavramların da egzersiz motivasyonu ile ilişkisi araştırılabilir.
4. Rekreasyonel alanlara giden bireyler için kişiye özgü egzersizler planlanabilir, spor aletlerinin kullanımı ve sağlık konularında bilgi verecek alan uzmanlarının (Spor bilimleri, Besyo) istihdam edilmesi önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Akbaba, S. ve Aktaş, A. (2005). İçsel motivasyonun bazı değişkenler açısından incelenmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 21, 19-42.
- Akdur, R. (2003). *Sağlık ocağı hizmetlerinde izleme değerlendirme ve eğitim klavuzu*. Ankara. Sağlık Bakanlığı.
- Aksoy, Y., Çankaya, S. ve Tasmektepligil, M. Y. (2017). The effects of participating in recreational activities on quality of life and job satisfaction. *Universal Journal of Educational Research*, 5(6), 1051-1058.
- Albayrak, A. (2013). *Kış turizmi turistlerinin seyahat motivasyonları*. 14. Ulusal Turizm Kongresi Bildirile Kitabı, 05-08 Aralık, Kayseri.
- Ardahan, F. (2013). Bireyleri rekreatif spor etkinliklerine motive eden faktörlerin Remm ölçeğini kullanarak çeşitli demografik değişkenlere göre incelenmesi: Antalya örneği. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, Vol.4, No.2, Pg:1-15.
- Aslan, M. ve Doğan, S. (2020). Dışsal motivasyon, içsel motivasyon ve performans etkileşimine kuramsal bir bakış. *Visionary E-Journal/Vizyoner Dergisi*, 11(26), 291-301.
- Aşkın, C. (2016). Öğretmenlerin serbest zaman eğitimi ve rekreasyon (serbest zamanda yapılan aktiviteler) etkinliklerine katılımlarındaki sosyo, ekonomik, kültürel etkenler-düzce örneği. *Milli Eğitim Dergisi*, 45(209), 160-189.
- Ateş, Y. (2011). Mahalli idarelerin sporla ilgili işlevleri ve spor kulüplerine yardımları. *Dış Denetim Dergisi*, (4), 254-262.
- Ayar, H. (2017). *Fitness ve crossfit merkezlerine rekreatif egzersiz amaçlı katılımı etkili olan motivasyon faktörlerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Edirne.
- Azaklı, S. ve Tek, H. (2016). İl özel idarelerinde yeniden yapılan (ama) ma çabaları ve uygulamada karşılaşılan sorunlar. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(1), 233-246.
- Basım, H.N. ve Şeşen, H. (2009). Yönetim fonksiyonları. *Spor yönetimi*. Basım, H.N. ve Argan, M. (Ed.). Ankara: Detay yayıncılık.
- Başaran, İ. E. (2000). *Örgütsel davranış insanın üretim gücü*. (Üçüncü Baskı), Ankara: Feryal Matbaası.
- Bayrakçı, S. (2014). *Yerel yemek tüketim motivasyonlarının turistlerin tekrar ziyaret niyetlerine etkisi: Gaziantep'i ziyaret eden yerli turistler üzerine bir araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

- Bekar, Ö. (2019). *Düzenli egzersiz yapan bireyleri rekreasyonel egzersize motive eden nedenler ile algıladıkları sağlık çıktıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Biol, S.Ş. ve Karaküçük, S. (2014). Sportif rekreasyon uygulama politikaları üzerine bir araştırma. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(27), 80-86.
- Boz, C. (2007). *Yerel yönetimlerin spor tesislerinde toplam kalite yönetimi uygulamaları (İstanbul Büyükşehir Belediyesi örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Chick, G., Hsu, Y. C., Yeh, C. K. ve Hsieh, C. M. (2015). Leisure constraints, leisure satisfaction, life satisfaction, and self-rated health in six cities in Taiwan. *Leisure Sciences*, 37(3), 232-251.
- Çelik, A. (2014). Sosyal belediyecilik anlayışı: Şanlıurfa büyükşehir belediyesi örneği. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(1), 1.
- Çetin, B. (2015). *Japon turistlerin seyahat motivasyonlarının turist memnuniyeti ve tekrar ziyaret etme niyeti üzerine etkisi: Kapadokya örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Çetinkaya, G. (2015). *Şirket çalışanlarını sportif rekreasyonel faaliyetlere katılmaya motive eden unsurların incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çetinsöz, B. C. ve Artuğer, S. (2014). Yabancı turistlerin antalya'yı tercih etmesinde etkili olan çekici faktörlerin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Journal of International Social Research*, 7(32).
- Çiftçi, M. C. (2018). *Spora katılım motivasyonlarının kişilik özellikleriyle ilişkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Çuhadar, A., Er, Y., Demirel, M. ve Demirel, D. H. (2019). Bireyleri rekreasyonel amaçlı egzersize motive eden faktörlerin incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(3), 153-161.
- Çukurçayır, M. A. (2013). *Yerel yönetimler: Kuram, kurum ve yeni yaklaşımlar*. Baskı, Konya: Çizgi Kitabevi.
- Dalkıran, O. ve Aslan, C. S. (2015). Sporcu öğrenciler ile sedanter öğrencilerin sağlık-egzersiz fiziksel aktivite bilinç düzeylerinin karşılaştırılması. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 34-41.
- Demir, C. ve Oral, S. (2007). Relationship among demographic variables and the preferences of water park visitors: An implication from Turkey. *Journal of Yaşar University*, 2(6), 537-553.
- Demiral, S. (2018). *Açık alan rekreasyonuna katılan bireylerin serbest zaman tatmin düzeylerinin incelenmesi: Şavşat-Karagöl örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman.

- Demirdağ, Ş. A. ve Yaylı, A. (2016). *Rekreasyon ve spor arasındaki ilişki: Düünden bugüne yeni eğilimler*. 15. Geleneksel Turizm Sempozyumu Bildiriler Kitabı. 22 Nisan.
- Demirel, M. (2009). *Rekreasyonel etkinliklere katılım ve çevresel duyarlılık*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dinç, N. ve Güzel, P. (2012). Rekreasyonel fiziksel aktiviteler ile yaşam kalitesi arasındaki ilişki. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(4), 181-186.
- Doğu, G., Kesim, Ü. ve Sivrikaya, Ö. (2002). Belediyelerin sporla ilgili işlevleri: Düzce Belediyesi örneği. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 11(2), 89-106.
- Driver, B.L. (1983). *Master list of items for recreation experience preference scales and domains*. Unpublished document. USDA Forest Service, Fort Collins, CO: Rocky Mountain Forest and Range Experiment Station.
- Dursun, H. (2007). Belediye dizgesine getirilen yeniliklere genel bir bakış. *TBB Dergisi*, 70, 359-426.
- Dündar, S., Özutku, H. ve Taşpınar, F. (2007). İçsel ve dışsal motivasyon araçlarının işgörenlerin motivasyonu üzerindeki etkisi: Ampirik bir inceleme. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 105-119.
- Ekici, H. (2012). Halkın sporla ilgili belediyelerden beklentileri: Gaziantep'te bir uygulama. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(3), 53-77.
- Ekmekçi, R. (2013). *Spor yönetimi*. Ankara: Detay yayıncılık.
- Eldem, H. (2015). Yerel yönetimler reformunun bir parçası olarak köy kanunu tasarı taslağı. *Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 39-61.
- Erbay, Y. ve Akgün, H. (2013). *Modernleşmeden küreselleşmeye Türkiye'de yerel yönetimler: Tarihi ve bugünü*. İstanbul: Kazancı Kitap.
- Ercan, F. ve Civelek, M. (2020). Rekreasyon faaliyetleri kapsamında etkinlik ve festivallerin destinasyon imajına etkisi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 653-664.
- Erdem, İ. (2011). *Yerel siyaset ve Belediyecilik*. İstanbul: İlke Yayınları.
- Eres, N. F. (2008). *İçsel güdülerinizi kullanarak başarı avcısı olun*. İstanbul: Akis Kitap.
- Fisher, J., Sales, A., Carlson, L. ve Steele, J. (2016). A comparison of the motivational factors between CrossFit participants and other resistance exercise modalities: a pilot study. *J Sports Med Phys Fitness*, 9, 1227-34.
- Frisby, W. M. ve Fenton, J. (1998). *Leisure Access: Enhancing recreation opportunities for those living in poverty: On behalf of the kamloops women's action project*. British Columbia Health Research Foundation.
- Gacı, E. (2017). *Fitness merkezlerinden hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersiz güdüleyen faktörlerin belirlenmesi (Erzurum İli Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ağrı.

- George D. ve Mallery P. (2001). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference 10.0 update*. (3. Baskı). Boston: Allyn and Bacon.
- Gill, D.L., Dowd, D.A., Williams, L., Beaudoin, C.M. ve Martin, J. J. (1996). Competitive orientations and motives of adult sport and exercise participants. *Journal of Sport Behavior*, 19(4), 307-318
- Godbey, G. (2009). *Outdoor recreation, health, and wellness: Understanding and enhancing the relationship*. Washington, DC: Resources For The Future.
- Gök, Y. ve Sunay, H. (2010). Türkiye ve Fransa'da uygulanan spor yönetiminin kamu yönetimi açısından karşılaştırılması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 7-16.
- Gökçe, H. (2020). *Rekreasyon ve yerel yönetimler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Gümüő, H. (2016). *Rekreasyonel alanların kullanım etkenlerinin incelenmesi*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Güngörmüş, H. A. (2007). *Özel sağlık spor merkezlerinde hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörler*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gürbüz, B. ve Henderson, K. A. (2014). Leisure activity preferences and constraints: Perspectives from Turkey. *World Leisure Journal*, 56(4), 300-316.
- Gürbüz, B., Aşçı, F. H. ve Çelebi, M. (2006, November). The reliability and validity of the Turkish Version of the recreational exercise motivation measure. In *The 9th International Sports Sciences Congress (3-5 November), Congress Proceedings. Muğla* (Vol. 1044).
- Hazar, A. (1999). *Turizm işletmelerinde animasyon: Rekreasyon, animasyon teorisi ve uygulamalı animasyon teknikleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hazar, A. (2003). *Rekreasyon ve animasyon: Rekreasyon ve animasyon teorisi, animasyon hizmetlerinin yönetimi, geleneksel kültür canlandırması, uygulamalı animasyon etkinlikleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Howard, D. R. ve Crompton, J. L. (1984). Who are the consumers of public park and recreation services? An analysis of the users and non-users of three municipal leisure service organizations. *Journal of Park and Recreation Administration*, 2(3), 33-48.
- Hsieh C.H. (2005). *The study of participation motivation, constraint factors and participation degree about parents taking part in the parent-child recreational sport*. Master's. Taichung, Taiwan: National Chung Hsing University.
- Iso-Ahola, S.E. (1982). Toward a social psychological theory of tourism motivation: a rejoinder. *Annals of Tourism Research*, 9 (2), 256-262.
- Jackson, E. L. ve Henderson, K. A. (1995). Gender-based analysis of leisure constraints. *Leisure Sciences*, 17(1), 31-51.
- Johnson, C. Y., Bowker, J. M. ve Cordell, H. K. (2001). Outdoor recreation constraints: An examination of race, gender, and rural dwelling. *Journal of Rural Social Sciences*, 17(1), 6.

- Karagöz, H. (2017). *Spss ve Amos uygulamalı nitel-nicel-karma bilimsel araştırma yöntemleri ve yayın etiği* (1. Baskı). İstanbul: Nobel Kitabevi.
- Karakaş, G., Kolayış, İ. E. ve Eskiler, E. (2015). Yüzme egzersizine katılan kadınların egzersiz motivasyonlarının incelenmesi. *Proceedings of the III Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, Eskisehir, Turkey*, 5-7.
- Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon boş zamanları değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Kavramlar, ilkeler ve teknikler*. (32.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kayhalak, F. (2017). *Rekreasyonun tarihsel gelişimi*. <https://www.rekreasyonist.com/rekreasyonun-tarihsel-gelisimi/> E.T. 08.08.2020
- Kılıç K. (2006). Harcanabilir gelirin artmasının sportif rekreasyona katılımına olan etkisinin araştırılması (İstanbul Örneği). (Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Kütahya
- Kilpatrick, M., Hebert, E. ve Bartholomew, J. (2005). College students' motivation for physical activity: differentiating men's and women's motives for sport participation and exercise. *Journal of American College Health*, 54(2), 87-94.
- Kozak-Akoğlan, M., Azaltun, M., Güler, S., Çoşkun, İ.O., Denizler, D. ve Acar, D. (2012). *Otel işletmelerinde destek hizmetleri*. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Kuş, C.Ş., Akten, S. ve Erol, U.E. (2011). Eğirdir meslek yüksekokulu öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımlarının belirlenmesi üzerine bir çalışma. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10(1), 62-71.
- Lakot, K. (2015). *Beden eğitimi öğretmeni adaylarında serbest zaman algısı ve engelleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Lee, J. E., Pope, Z. ve Gao, Z. (2018). The role of youth sports in promoting children's physical activity and preventing pediatric obesity: a systematic review. *Behavioral Medicine*, 44(1), 62-76.
- Lee, J. Scott, D. ve Floyd, M.F. (2001). Structural inequalities in outdoor recreation participation: A multiple hierarchy stratification perspective. *Journal of Leisure Research*, 33 (4): 427-449.
- McLean, D. ve Hurd, A. (2011). *Kraus' recreation and leisure in modern society*. Jones & Bartlett Publishers.
- Mengü, C. (2007). Turizmde motivasyon stratejileri. *Journal of Social And Humanities Sciences Research*, 4(15). 1987-1999.
- Mersinli, D. (2009). *Yerel yönetimlerde spora yönelik rekreasyon hizmetleri ve büyükşehir belediyelerinin rekreasyonel faaliyetlere olan yaklaşımlarının değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

- Mowen, A. J., Payne, L. L. ve Scott, D. (2005). Change and stability in park visitation constraints revisited. *Leisure Sciences*, 27(2), 191-204.
- Murphy, N. A. ve Carbone, P. S. (2008). Promoting the participation of children with disabilities in sports, recreation, and physical activities. *Pediatrics*, 121(5), 1057-1061.
- Müderrişoğlu, H. ve Uzun, S. (2004). Abant İzzet Baysal Üniversitesi orman fakültesi öğrencilerinin rekreasyonel eğilimleri. *Türkiye Ormancılık Dergisi*, 5(2), 108-121.
- Ökmen, M. (2015). *Yerel yönetimlerde güncel gelişmeler -kuramdan uygulamaya*. Bursa: Ekin Yayınevi.
- Özalp, İ. (2012). *Yönetim bilimine giriş*. Yönetim ve Organizasyon-I İçinde. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Özdaşlı, K. ve Akman, H. (2012). İçsel ve dışsal motivasyonda cinsiyet ve örgütsel statü farklılaşması: Türk telekomünikasyon aş çalışanları üzerinde bir araştırma. *Vizyoner Dergisi*, 4(7), 73-81.
- Paksoy, M. (2013). *Yönetim fonksiyonları (Yönetimin Temel Öğeleri)*. Yönetim Fonksiyonları içinde. İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Recepöğlu, E. (2013). Öğretmenlerin iş motivasyonlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(2), 575-588.
- Robers, K. (1992). *Young adults in europe: In vereniging voor de vrijetijdssector, internationalisation and leisure research*, Proceedings of a Conference: Tilburg.
- Rogers, H. ve Morris, T. (2003). *An overview of the development and validation of the recreational exercise motivation measure (REMM)*. in Stelter R, editor. New Approaches to Exercise and Sport Psychology: Theories, Methods and Applications. XIth European Congress of Sport Psychology (22-27 July) 2003; Book of Abstracts. Copenhagen: 144.
- Sağıroğlu, İ. ve Ayar, H. (2017). Fitness ve crossfit merkezlerine rekreatif egzersiz amaçlı katılımda etkili olan motivasyon faktörlerinin incelenmesi. *Uluslararası Anadolu Spor Bilimleri Dergisi*, Sayı/Issue:3.
- Sakarya Büyükşehir Belediyesi (2020). <https://www.sakarya.bel.tr/E.T.14.08.2020>
- Salguero, A., Gonzalez-Boto, R., Tuero, C. ve Marquez, S. (2004). Relationship between perceived physical ability and sport participation motives in young competitive swimmers. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 44(3), 294-299.
- Satıcı, Ö. (1998). *Yönetim nedir?* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Scott, D. ve Munson, W. (1994). Perceived constraints to park usage. *Journal of Park and Recreation Administration*, 12(4), 79-96.
- Selen, U. (2016). *Çalışanların iç ve dış motivasyon tekniklerine bakış açılarının değerlendirilmesi; Yerel yönetim örneği*. (Doktora Tezi). Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.

- Semerci, H. ve Akbaba, A. (2018). Bodrum'a gelen uluslararası ziyaretçilerin yerel yemek tüketimindeki motivasyon faktörlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 41-57.
- Sevil, T., Şimşek, K. Y., Katırcı, H., Çelik, O., Çeliksoy, M. A. ve Kocaekşi, S. (2012). *Boş zaman ve rekreasyon yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Sezen, S. (2007). *Yerel yönetimlerin anayasal çerçevesi. belediye yönetimi*. Sabuktay, A.(Ed.). Ankara: TODAİE-Yerel Yönetimler Araştırma ve Eğitim Merkezi.
- Shores, K. A., Scott, D. ve Floyd, M. F. (2007). Constraints to outdoor recreation: A multiple hierarchy stratification perspective. *Leisure Sciences*, 29(3), 227-246.
- Sit, C. H. ve Lindner, K. J. (2006). Situational state balances and participation motivation in youth sport: A reversal theory perspective. *British Journal of Educational Psychology*, 76(2), 369-384.
- Sivrikaya, Ö. ve Doğu, G. (2011). Düzce Belediyesinin spor hizmetleri için örnek bir yönetim modeli. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 2(3), 52-74.
- Solop, F. I., Hagen, K. K. ve Ostergen, D. (2001). Back to nature: Visiting or not visiting our national parks. *Public Perspective*, 12(4), 41-43.
- Sönmez, A. ve Toksoy, A. (2011). Kurumsal yönetim ilkelerinin Türkiye'deki aile işletmelerine uygulanabilirliği. *Maliye ve Finans Yazıları*, 25(92), 51-90.
- Su, C. L., Lee, C. J. ve Shinger, H. S. (2014). Effects of involvement in recreational sports on physical and mental health, quality of life of the elderly. *The Anthropologist*, 17(1), 45-52.
- Suhud, U., Maulida, E. ve Kusumawardani, D. (2018). Push-Pull motivations for, and intrinsic-extrinsic constraints against, traveling to a textile-based tourism destination. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 7(4), 1-16.
- Şahin, A. (2004). Yönetim kuramları ve motivasyon ilişkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 523-547.
- Şahin, H. (1997). *Sporcuların performans sporunu bıraktıktan sonraki yaşamlarında boş zaman değerlendirme ilgilerinin araştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Adana.
- Şahin, İ. ve Kocabulut, Ö. (2014). Sportif rekreasyon aktivitelerine düzenli katılımı engelleyen faktörlerin incelenmesi: Akdeniz üniversitesi turizm fakültesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 1(2), 46-67.
- Tan, F. (2019). *Özel sağlık spor merkezlerinde hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörler*. (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tez, Ö., Doğan, Ö., Yavaş, Ö., Erkaya, E., Tavazar, H. ve Güzel, P. (2014). Yerel yönetimlerde serbest zaman ve rekreasyon hizmetleri: İzmir ili örneği. *International Journal of Science Culture and Sport*, 1, 511-524.

- Tsai, Y.M. (2005). *The study of exercise participation motivation, self-efficacy, perceived exercise barrier and exercise behavior the study of exercise participation motivation, self-efficacy, perceived exercise barrier and exercise behavior the study of exercise participation motivation, self-efficacy, perceived exercise barrier and exercise behavior*. Master's Thesis. Taichung, Taiwan, National Chung Hsing University.
- Turan, K. ve Memis, M. Ü. (2007). İç denetimin yönetim fonksiyonlarının yerine getirilmesindeki rolü. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (35), 2-15.
- Türkmen, M., Kul, M., Genç, E. ve Sarıkabak, M. (2013). Konaklama işletmesi yöneticilerinin rekreasyon algı ve tutumlarının değerlendirilmesi: Batı Karadeniz bölgesi örneği. *Electronic Turkish Studies*, 8(8), 2139-2152.
- Tütüncü, Ö. ve Aydın, İ. (2014). Toplum ve açık hava rekreasyon faaliyetleri: ABD örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25(1), 118-120.
- Ural, M. (2019). *Rekreasyon ve spor*. <https://www.yorunghaber.com/yazarlar/mutlu-ural/rekreasyon-ve-spor/1471/><https://www.yorunghaber.com/yazarlar/mutlu-ural/rekreasyon-ve-spor/1471/> E.T.: 15.08.2020
- URL-1: <https://www.icisleri.gov.tr/illeridaresi/ozel-idare1> E.T. 20.08.2020.
- White, T. H. (1975). The relative importance of education and income as predictors in outdoor recreation participation. *Journal of Leisure Research*, 7(3), 191-199.
- Yaman, N. (2010). *Belediyelerde görevli spor uzmanlarının mesleki doyum düzeylerinin araştırılması (Ankara İli Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Yenisu, E., Şahin, F. ve Öztekkeli, H. (2019). Yönetim düşüncesinin evriminde sistem kuramının etkileri: kavramsal bir çözümleme. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(18), 514-527.

EKLER

EK-A: Anket ve ölçek formu

Değerli Katılımcı,

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Spor Bilimler Fakültesi Rekreasyon Bölümü'nde Yüksek Lisans çalışmalarında yürütmekte olduğum “Yerel Yönetimlerde Çalışan Personelleri Sportif Rekreasyonel Faaliyetlere Katılmaya Motive Eden Unsurların İncelenmesi” konulu yüksek lisans tezime ampirik veri desteği sağlamak amacıyla aşağıdaki anket geliştirilmiştir. Lütfen aşağıdaki soruları size en uygun yanıtı göre cevaplayınız. Soruların cevapları bilimsel araştırma için veri olarak kullanılacak olup; hiçbir kişi veya kuruma verilmeyecek, gizli tutulacaktır. Desteğiniz ve araştırmaya vereceğiniz katkıdan dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

Sertaç KOÇ

1. KİŞİSEL BİLGİLER
1. Cinsiyetiniz: ☐ Erkek ☐ Kadın
2. Yaşınız: ☐ 20-30 ☐ 31-40 ☐ 41-50 ☐ 51 ve üzeri
3. Eğitim Durumunuz: ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Ön lisans ☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora
4. Çalışma Süreniz: ☐ 0-5 yıl ☐ 6- 10 yıl ☐ 11-15 yıl ☐ 16- 20 yıl ☐ 21 yıl ve üzeri
5. Gelir : ☐ 1000-2000 ☐ 2001-3000 ☐ 3001-4000 ☐ 4001-5000 ☐ 5001 TL ve üzeri
6. Medeni Durumunuz: ☐ Bekar ☐ Evli
7. Çalıştığınız Kurumdaki Göreviniz:
2. DİĞER DEĞİŞKENLER
8. Hangi Sportif Rekreasyonel Faaliyetleri Yapıyorsunuz: a) ..... b) ..... c) .....
9. Sportif Rekreasyonel Faaliyetlere Katılım Sıklığınız? (Katılım sıklığınıza göre seçeneklerden size uygun olan bir tanesini doldurunuz) ☐ Günde 1 saatten az ☐ Günde 1-3 saat ☐ Günde 4-6 saat ☐ Günde 7 saat ve üzeri ☐ Haftada 1-3gün ☐ Haftada 4-6 gün ☐ Haftada 7gün ☐ Ayda 1-3gün ☐ Ayda 4-6gün
10. Ne kadar zamandır sportif rekreasyonel faaliyetlere katılmaktasınız? ☐ 0-5 yıl ☐ 6-10yıl ☐ 11-15yıl ☐ 16- 20 yıl ☐ 21 yıl ve üzeri
11. Daha önce lisanslı bir sportif faaliyette bulundunuz mu? a) Evet b) Hayır

3. REKREASYONEL EGZERSİZ MOTİVASYON ANKETİ					
<i>Rekreasyonel egzersizi.....yapıyorum.</i>	Kesimlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsız	Katılıyorum	Kesimlikle Katılıyorum
A) Sağlık					
1. Ruhsal sağlığımı koruduğu için					
2. Stresle daha iyi başetmek istediğim için					
3. Sağlıklı bir vücuda sahip olmamı sağladığı için					
4. Sağlıklı kalmamı sağladığı için					
5. Beni canlandırdığı için					
6. Egzersizden sonra kendimi daha iyi hissettiğim için					
7. Hayattaki diğer şeylere ulaşmamda yardımcı olduğu için					
8. Stresi azalttığı için					
9. Zihinsel sağlığıma olumlu katkıda bulunduğu için					
10. Gereksiz şeyleri düşünmemi engellediği için					
11. Fiziksel olarak formda kalmak için					
12. Rahatlamama yardımcı olduğu için					
13. Kendimi depresif hissetmeme engel olduğu için					
14. Kalp damar zindeliğimi arttırmak için					
15. İşim gereği zinde kalmam gerektiği için					
16. Sağlık durumumu kontrol edebilmeme yardımcı olduğundan					
17. Daha enerjik olmak için					
18. Egzersiz yapmaktan hoşlandığım için					
19. Formda kalmamı sağladığı için					
20. Beni mutlu ettiği için					
21. Yaşlanmanın fiziksel etkilerini azalttığı için					
22. Fiziksel sağlığımı korumak için					
B) Rekabet					
23. Ödüllendirildiğim için					
24. Fiziksel rekabet hoşuma gittiği için					
25. Bana yakın birisi egzersiz yapmamı onayladığı için					
26. Toplumda statü sahibi olup kabul görmemi sağladığı için					
27. Kazanmayı sevdiğim için					
28. Etrafımdakilerle yarışmak için					
29. Hayatımı kazanmak için					
30. Arkadaşlarımı yenmek için					
31. Grubun en iyisi olmak için					
32. Egzersiz sırasında başkalarından daha fazla çalışmak için					
33. Karşılığında para aldığım için					
34. Diğerlerinden daha zinde olmak için					
35. İnsanlar bana egzersiz yapmam gerektiğini söylediği için					
36. Diğerlerinden daha iyi performans göstermek için					

3. REKREASYONEL EGZERSİZ MOTİVASYON ANKETİ					
Rekreasyonel egzersizi.....yapıyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsız	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
C) Vücut ve Dış Görünüm					
37. Formumu diğer insanlardan daha iyi korumak için					
38. Daha iyi görünmek için					
39. Gücümü geliştirmek için					
40. Kaslarımın daha iyi görünmesi için					
41. Vücut şeklimi geliştirmek için					
42. Fiziksel olarak diğerlerinden daha iyi görünmemi sağladığı için					
43. Çekici olmak için					
44. Muntazam ve güçlü bir fiziğe sahip olmakta yardımcı olduğu için					
45. Kilo vererek daha iyi görünmemi sağladığı için					
46. Kaslarımı diğerlerinden daha güçlü görünmesini sağladığı için					
47. Vücudumun diğerlerinden daha iyi görünmesini sağladığı için					
D) Sosyal ve Eğlence					
48. Arkadaşlarımla ortak noktam olduğu için					
49. Yeni insanlarla tanışmak için					
50. Yaptığım aktiviteler heyecan verici olduğu için					
51. Yeni arkadaşlar edinmek için					
52. Egzersiz sırasında arkadaşlarla konuşma olanağı bulduğum için					
53. Başkaları ile birlikte aktivite yapmak için					
54. Eğlenceli olduğu için					
55. İyi vakit geçirdiğim için					
56. Arkadaşlarımla beraber olduğum için					
57. Başkalarıyla egzersiz yaparak vakit geçirmekten hoşlandığım için					
58. Katılımın heyecanından hoşlandığım için					
E) Beceri Gelişimi					
59. Mevcut becerilerimi korumak için					
60. Rekabet içeren aktiviteleri sevdiğim için					
61. Yapabileceğimin en iyisini yapmak için					
62. Eski performansıma göre daha iyisini yapmak için					
63. Yeni beceriler kazanmak ve yeni aktiviteleri denemek için					
64. Varolan becerilerimi geliştirmek için					
65. Becerilerimi veya tekniğimi geliştirmek için					
66. Gücümü korumak için					

ÖZGEÇMİŞ

Sertaç KOÇ [REDACTED] Doğumlu. İlkokul, Ortaokul ve Lise eğitimini Adapazarı'nda tamamladı. 10 Yıl süreyle Sakarya'da Amatör Futbol Oynadı. 2006 yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. 8 Yıl Türk Silahlı Kuvvetlerinde Jandarma Subayı Güneydoğuda Tim ve Bölük komutanlığı görevlerinde bulundu. Kurumlar arası geçiş ile Sakarya Büyükşehir Belediyesine geçti. Burada 3 Yıl Güvenlik Şube Müdürlüğü görevini yürüttü. Şu an da Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fakülte Sekreterliği görevini yürütmektedir. Yabancı dil düzeyi orta derecede olup evli ve 1 çocuk babasıdır.